DRAUGAS

ANTROJI DALIS * 1963 M. RUGPIŪČIO 10 * AUGUST 10, 1963 * PART TWO (NR. 187)

MOKSLAS • MENAS
LITERATŪRA

Vytauto Ignio žmogiškasis ekspresionizmas

STASYS GOSTAUTAS

Vytautas Ignas **Senoje žemaičių koplyčioje** (lino raižinys, 1962)

Lietuvių menas yra daugiau linkęs į spalvas, į gamtos grožį, į gyvenimo poeziją, negu į socialines bei šiaip žmogiškas problemas ekspresionistinėje avantiūroje. Bonnard, Vlaminck ar Redon gamtos ir simbolių poezija yra artimesnė lietuvio dvasiai, negu Beckmann, Rouault ar Karel Appel sudraskyta žmonija.

Žmogus ekspresionizme

Užtat lietuvių tapyboj retai susitiksime su žmogumi ir jo problemom. Žmogus bus tik vienas tarp daugelio kitų motyvų. Ir tik vienoj grafikoj, jo įtaka jausis stipri ir dominuojanti. Gal todėl mūsų mene grafika užima tokią išskirtinę vietą, ir mūsų geriausi dailininkai yra dar geresni grafikai: Jonynas, Petravičius (tapytojai ir grafikai), Augius, Ratas, Valius, Viesulas (grafikai).

Lietuviškojo ekspresionizmo bruožai

Beje, noriu pastebėti, kad ekspresionizmas nebūtinai yra surištas su žmogumi, tačiau žmogus yra vienas iš svarbiausių jo impulsų, pabrėžtinai mene atskambąs jau nuo Gruenewald laikų.

Lietuvių tapyboj gyvenimo tragizmas pasireiškia labai silpnai, kartais visai be žymės. Užtat mūsų vadinamieji ekspresionistai neturi to vokiško ar amerikietiško ekspresionistinio veržlumo, jautrumo ir gyvumo. Jie tartum nori tą žmogų tik aprašyti, todėl jis dažnai tampa literatūrinis. Jis pasakoja daugiau negu išreiškia, tapdamas vien geru portretu.

Investigacijos ir filosofinės problemos

O šių laikų menas reikalauja investigacijos. Gi tai nėra tik įkvėpimo ar talento reikalas. Drauge reikia ir gilios mokslinės investigacijos, kaip ją suprato Klee, Arp, Pollock, Tamayo.

Lietuvių tarpe vienas iš įdomiausių investigatorių galėtų būti **Vytautas Ignas**, kuris, dar nebūdamas stipriausias mūsų dailininkas, yra pasinešęs į filosofinių problemų sprendimą mene, intuityviai veržtamasis į nežinią.

Gyvenimo vingiuose

Ignas yra Freiburgo kartos atstovas, tai yra pokarinės tremties mokyklos dailininkas, išaugęs tarp karo sukrėtimų ir emigracinių išgyvenimų, su visom tos kartos žymėm.

Gimęs 1924 metais, gimnaziją spėjo baigti Lietuvoj, Vilniuje. Karo laiku, 1941 metais, stojo į Vilniaus Dailės Akademiją, kurią po karo užbaigė ir papildė Freiburgo mokykloje, įsteigtoje prancūzų ir lietuvių bendromis jėgomis, iš kurios išėjo gana gausus dailininkų būrys, reprezentuojąs visą dekadą mūsų tremties mene.

Atvykęs į JAV, Ignas dirbo Chicagos ir Clevelando vitražų studijose. Dabar gyvena New Yorke, kur taipgi užsiima vitražais. Be abejo, vitražų dvasia yra padariusi nemažą įtaką Igno tapybai bei grafikai, tačiau tai būtų tik pripuolama formų ir kompozicijos (ne spalvos) įtaka, mažai turinti bendro su dailininko siekimais tapybinėje plotmėje.

Tapybinis dailininko veidas

Lėtas, mąstantis ir darbštus Ignas bando atrasti savo veidą ekspresionistiniame pasauly, kuris jį žavi savo žmogiška emocija. Bet Igno ekspresionizmas yra susilaikąs, jo emocijos nuslopintos nedrąsumu. Nesijausdamas tikras, Ignas tapo smulkiais, šimtą kartų apgalvotais bruožais. Šitai jį išskiria iš kitų gaivališkų ekspresionistų ir duoda jam socialinio filosofo veidą.

Kaip ir daugelis moderniųjų dailininkų, Ignas mėgsta primityvų ekspresionizmą, jį atrasdamas tarp Meksikos indėnų ir jų palikuonių. Šitai jį lyg ir suriša su Meksikos socialine Riveros ir Orozco tapyba. Tačiau Igno rūpestis tom temom yra grynai tapybinis. Jis nebando kritikuoti, išjuokti, pataisyti ar net gailėtis savo piešiamos žmonijos ir jos problemų. Jis kontaktuoja su ja, kokia ji yra. Ir todėl priartėja prie Tamayo, kuris kaip tik išsiskiria iš savo bendralaikių Meksikos dailininkų savo antiplakatiniu ir antipolitiniu rūpesčiu.

Igno tapyba yra labai humaniška, pilna supratimo žmogui, pilna švelnumo savo broliui. Taipgi dažnai atrodo, kad jo kūrybos esmė nėra spalvos, bet tuo pačiu momentu jis tą esmę mato per spalvas. Ignas nebando piešti daiktų, o tik jų jausmą, savo jausmą, kuris slegia drobę, dažnai neleisdamas jai laisvai alsuoti.

Susitikimas su Rūpintojėliu

Jo darbai tarp 1958—1961 metų rūpinasi parodyti žmogų, susiformavusį dailininko galvoj: "Batų valytojas", "Klounas", "Gatvės mergaitė", "Vienuolės koplyčioje" ir kt. Be didelių tapybinių pretenzijų jie anonsuoja jo tolimesnį siekimą.

Tuo pačiu metu lietuvių liaudies menas ir aplamai primityvus menas įkvepia jam sugestyvų formų pasaulį, ir jis susitinka su "Rūpintojėliu", su indėnų dievais, su liaudimi. Jo bauginančių spalvų taupumas, neribotas jų išbarstymas ir slėgiantis niūrumas, graso nuslopinti tą primityvišką šviežumą, bet kartu priduoda intensyvios gyvybės, kurią išgyvena kiekvienas asmuo.

Abu šie pagrindai veda prie dabartinio stipraus ir švelnaus laikotarpio, kuriame išryškėja jo tapybinės problemos. Linijos, formos ir spalvos susijungia vienoj tamsioj dėmėj, kurioj jau galima rasti ir tekstūrinio pomėgio. Šitas pomėgis neturi nieko bendro su informalistiniais ieškojimais. Ignas valdo savo jausmus ir neleidžia jiems užgožti žmogaus. Užtat dažnai jo paveikslai turi išvargintą veidą, kuriame su desperacija ir nuoširdumu dailininkas bando išgauti žmogaus neišdildomą ekspresiją.

Akvarelė ir grafika

Nuvargęs nuo aliejų, Ignas griebiasi lengvos akvarelės, kuriai leidžia išreikšti spontaniškus savo jausmus, leidžia išsilaisvinti nuo socialinių rūpesčių. Tačiau, aplamai, akvarelė nepalieka Ignui gilesnių pėdsakų.

Daug svarbesnė yra Igno grafika, kurioje stipriau negu kitur pasireiškia vitražų skaldymo įtaka, religinio liaudies meno motyvai ir dekoratyviniai folkloro elementai. Sunki, komplikuota linija, išvesta su pertekliu, nepalieka vietos alsavimui. Ignas mėgsta užvaldyti viską, pasakyti viską, nieko nepalikdamas pridurti pačiai žiūrovo fantazijai.

Žmogaus filosofavimo tapytojas

Bet šiandien dar būtų sunku tarti galutinį žodį, kalbant apie šį mūsų menininką. Ignas yra savo kelyje, tačiau kelias dar nenueitas. Kaip ir daugelis šių dienų dailininkų, jisai turi būdingą pajėgumą kurti vis naujas formas, pateikiant kartais nelauktų staigmenų. O Igno nuolatinis ryšys su žmogumi duoda jam tą nepaprastą sugebėjimą — tapyti žmogaus filosofavimą.

Vytautas Ignas **Piemenukai** (medžio raižinys, 1962)

Dailininkas Vytautas Ignas prie savo tapybos darbo "Pakelės Rūpintojėlio"

Carl Sandburg

POPIERIUS I

Popierius yra dviejų rūšių — rašomasis ir įvyniojimui.
Jei mėgstate rašyti, jūs rašote.
Jei mėgstate vynioti, jūs vyniojat.
Kai kuris popierius mėgsta rašytojus, kai kuris mėgsta vyniotojus.

POPIERIUS II

Aš rašau, ką žinau, vienoje popieriaus pusėj
ir ko nežinau antroje.
Ugnis mėgsta sausą popierių, ir šlapias popierius
juokiasi iš ugnies.
Tušti popieriaus maišai sako: "Įdėki ką nors į mane,
ko gi abu mes laukiam?"
Popieriaus maišai, su kaupu prikimšti, sako: "Mes tikim,
kad nesusprogsime."
Popieriaus žmonės mėgsta sutikti kitus popierio žmones.

SRIUBA

Mačiau garsų žmogų, valgantį sriubą.
Sakyčiau, jis kėlė riebų buljoną
Į savo burną su šaukštu.

Jo vardas buvo dienraščiuos tą dieną
Atspaustas antraštėse aukštom riebiom raidėm,
Ir tūkstančiai žmonių kalbėjo apie ji.

Kai aš pamačiau jį,
Sėdėjo jis, galvą palenkęs į lėkštę,
Šaukštu kišdamas burnon sriubą.

ŽVAIGŽDĖS, DAINOS, VEIDAI

Surinki žvaigždes, jeigu to trokšti.
Surinki dainas ir išsaugok jas.
Surinki moterų veidus.
Surinki apsargai metų metus.
Ir tuomet...
Atpalaiduoki rankas, nuleisk jas ir sakyki viskam sudie.
Tegu žvaigždės ir dainos išnyksta.
Tegu veidai ir metai išnyksta.
Atpalaiduoki rankas ir pratarki sudiev...

Vertė St. Meringis

Kertinė Paraštė

AKMENYS ŠAUKIA

STASIUS BŪDAVAS

"Kai kurie pariziejai iš minios jam sakė: Mokytojau, sudrausk savo mokytinius. Jis jiems tarė: Sakau jums, jei šitie tylės, akmenys šauks" (Luko 19, 39-40).

PADĖKA IR SKUNDAS

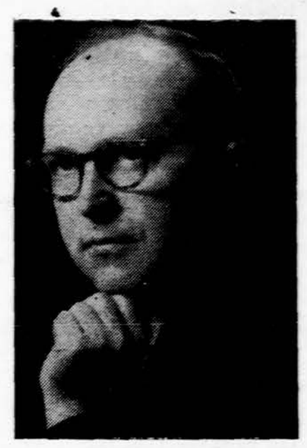

Stasius Būdavas

Tu padovanojai mums, Viešpatie, gražiausią iš visų padrąsinimų. Šaukite, akmenys! Tai dovana, kuri prikelia iš nevilties mažuosius ir silpnuosius. Tuos, kuriuos paniekino galingųjų ir turčių išdidumas, savimyla bei kitos jų trapiosios niekybės.

Taip, mes esam akmenys, menkiausi iš menkiausių, išmėtyti visų penkių žemynų pakelėse. Ir mes šaukiame Tavo vardu, nes bailūs žmonės pavargo, išseko, susitraukė jų pasitikėjimas ir supliuško jų didžioji pareiga. Jie bijo kovoti už Tavo žemę ir dieviškąsias tiesas. Jie bėga nuo kančios vikriau, negu pati bailioji kiškių giminė. Ir jų tingus miegas yra sunkesnis ir gilesnis, negu Tavo apaštalų, kurie anais metais užsnūdo Alyvų sode.

Užtat mes šaukiame, nes žinome, kad Tu budi už mūsų nugaros. Tu rūpestingai stebi mūsų vargą, o kartu su visu grauduliu esi pasipiktinęs dėl anų tingumo, dėl jų sušalusių baimėje liežuvių, dėl jų noro būti maloningiems visiems — ir Tau, ir žmonėms, ir šėtono pasiuntiniams...

Viešpatie, mes kenčiam kartu su Tavimi. Mes labiausiai paniekinti iš visų Tavo tvarinių. Jie išmetė mus iš tėvų namų ir išbarstė viso pasaulio pakelėse. Jie įspaudė mus į sausą žemės odą, jie lipa per mus, mūsų briaunomis nusivalo savo apavo nešvarumus ir, nueidami be gero žodžio ir padėkos, įsako mums tylėti. Taip, mažųjų giminių liežuviai yra surakinti, jų lūpos suspaustos galybės ir netiesos retežiais. Didieji sako: negirdėta pasaulyje per amžių amžius, kad mažasis gali tarti išmintingą žodį. Taip, galingasis yra visuomet teisus, jis aiškiaregis ir jo žvilgsnis į ateitį yra stipresnis negu visų pranašų akys... Dėl to jie atėmė iš mūsų tai, ką turi paukščiai, žvėrys ir visa kita gyvulija — Tavo didžiąją dovaną mums mažiesiems ir didiesiems žmonėms — jie pavertė mus nebyliais, akmenimis be liežuvio, veidais be burnos...

AČIŪ, kad Tu leidai šaukti akmenims. Ir vardan Tavo meilės mažiems, silpniems ir paniekintiems, mes šaukiam į visus pasaulio žemynus ir į visas vandenų platybes.

KALTINIMAS

Gana tylėti! Tiek metų buvome kantrūs kaip Jobas. Mes buvom užčiaupti kaip tamsiausių gilumų baili žuvis.

Mes nesiginam, žinom savo silpnybes, klaidas ir nukrypimus. Mes išpažįstam Tau, Viešpatie, savo menkumą ir plokštumą. Tačiau mūsų sąžinė nėra tokia sušalusi prasikaltimų leduose, kaip anų didžiųjų galingųjų. Jie patys save papuošė sausais ir trupančiais išminties vainikais, jie kalba mūsų vardu ir be mūsų žinios. Jie pardavinėja mūsų kiemus be mūsų pritarimo ir išmėto po tolimus užkampius mus ir mūsų kraujo gimines.

Mūsų didžiausia kaltė — kad esame silpni, negausūs, ir dėl to jų akyse tokie menki ir nevertingi.

Mes esam menkiausi iš visų akmenų, o tačiau mes nenorim kvėpuoti šėtono oru, kaip anie, kurių gėralas yra išdidumas ir kurių užkandis tik panieka mažiesiems. Jie glosto savo sočius muskulus jėgos žiaurumu tokius alkanus smūgiams ir sunaikinimams. Kartais probėgomis jie numeta Tau grašius iš savo neapmatomų turtų ir sužnibžda kelias nekantrias ir trumpas maldas. Taip jie nori Tave pigiai papirkti stebuklams. Ir dėl to jų burna pilna išdidžios putos, kai Tu nesiskubini kiekvienam jų švilpesiui... Tada jie sutinsta išdidume, užsimeta naujas paniekos ir drąsos togas, atsuka Tau nugaras ir pataikaujančių veidų medumi pasitinka šėtono šauklius.

Viešpatie, mes turim šaukti. Mūsų akys tinsta iš gėdos, regėdamos jų kilnias ir suktas kaukes. Ir mūsų ausys dega pasipiktinimo ugnimi, kai jie paniekina Tavo tvėrimo darbus, ir jų išdidūs liežuviai taškos tokia niekingų žodžių drėgme. Jie burnoja: "Dievas buvo pavargęs, kai tvėrė mažuosius ir silpnuosius. Štai atėjom mes, ir pagerinom Jo planus: didžiuosius iškėlėm ant sostų, o mažuosius padarėm suoleliu savo kojom pasilsėti".

Ir dabar, sudaužę delnus su pragaro didžiaisiais, jie gieda žemynams ir vandenynams savo baisią ir pamaldžią klastą. Viešpatie, jie šventi melagiai, kurie slepia save po rėksmingu tiesos alpesiu. Ir pasaulis tiki. Tai kilnūs sukčiai, kurie išgeria upes tiesos, ir išlaka taikos ir koegzistencijos ežerus. Tai teisybės ir gerovės sukti garsiakalbiai, be gėdos ir paraudusių veidų švilpauja tarp milijonų skeletų, suverstų tarptautinės mėsinės rūsiuose. Ir taria jie tada su iškreiptu šypsniu: "Štai mūsų taikos formulė!..."

Viešpatie, mes turim šaukti iš visų pasaulio pakelių. Milijonai sumindžiotų akmenų drebina žemę ir purto Tavo dangų. Dieve ir Tvėrėjau, sakyki, kur yra kiti Tavo išrinktieji? Mūsų ausis pagauna tik atsargų ir bailų jų šnibždesį. Ir jie iš tolo išdidžiu pirštu siunčia mums piktus ženklus — kad nutiltumėm ir giliau susmigtumėm į žemę.

Viešpatie, kodėl jie tokie maldingi Tau. Ir tuoj pat tirpsta baimėje, pamatę šėtono ir jo klusniųjų rėksmingą procesiją? Kodėl? Jeigu leidai Tu šaukti akmenims, tai leiski dar Tave paklausti. Kodėl jie garbina Tave, bet čia pat yra bailūs, taktingi ir lankstūs diplomatišku liaunumu prieš šėtoną bei jo įgaliotinių drąsias bandas? Sakyki, Viešpatie, mes klausiam

40 METŲ NUO PIRMOJO LIETUVIŠKOS SIMFONINĖS MUZIKOS KONCERTO

Liepos 27 d. sukako 40 metų, kai Kauno miesto sode buvo atliktas pirmas lietuviškos muzikos simfoninis koncertas. Buvo išpildyta: J. Žilevičiaus I Simfonija F-moll, "Ilgesys" (oktetas) ir elegija "Aušra" smuikui su fortepionu (solistas J. Nikolajevskis), Č. Sasnausko "Jau slavai sukilo" vyrų chorui su simfoniniu orkestru ir J. Naujalio "Siuita". Dirigavo A. Zaidmanas.

1923 m. gegužės mėn. 11 d. Kauno miesto sode buvo pradėtas pirmas nepriklausomoj Lietuvoje simfoninių koncertų vasarinis sezonas. Tam tikslui J. Žilevičius buvo išnuomavęs iš miesto valdybos už 8,208 litus sodą su bufetu, pasamdė 46 griežikus, savaitėje ruošė po 2 koncertus, kurių iš viso buvo 32, o 19-sis koncertas buvo skirtas lietuviškai simfoninei kūrybai. Vėliau lietuviškoji programa buvo dar du kartus pakartota, mažesnius dalykus pakeičiant M. K. Čiurlionio simfonine poema "Miške". Šiaip buvo grojami įvairių pasaulinio masto kompozitorių kūriniai: simfonijos, simfoninės poemos, operų uvertiūros ir kt., didžia dalimi lengvoji, masėms suprantamesnė kūryba. Taip pat buvo atlikta ir Fr. Liszto smuikui koncertas su simfoniniu orkestru, kurį išpildė p-lė Keželytė.

Koncertuos buvo išgirsta šių kompozitorių ir šių tautų kūryba: italų — Rossini, Verdi, Puccini, Mascagni ir kt.; prancūzų — Massenet, Bizet, Saint Saens, Berliozo ir kt.; rusų — Čaikovskio, Glazunovo, Glinkos ir kt.; skandinavų, vokiečių ir žydų nnaujoji kūryba. Stengtasi supažindinti klausytojus plačiai su įvairia simfonine muzika. Programos buvo dalinamos veltui.

Nežiūrint įdėto ryžto ir daug darbo, koncertai davė stambių nuostolių. Nesant tuo laiku lietuviuose dar didesnio muzikos pamėgimo, spaudai vos tik retkarčiais keliais žodžiais prisimenant koncertus, Salamono cirkui sutraukiant minias, karo muziejui duodant už dyką tomis pačiomis dienomis dūdų or kestro koncertus, esant šaltai vasarai, simfoniniai koncertai davė 15,403 litus deficito. Pajamų buvo 29,185 lt. Iš jų 10% valdžiai mokestis, o išlaidų 41, 6?0 lt. Už įėjimą buvo imama vos 70 centų. Pirman koncertan apsilankė vos kelios dešimtys klausytojų. Tik nuo 16-jo koncerto, kada pradėjo žydų ir rusų spauda plačiau skaityt.jus su koncertų eiga supažindinti, dedant apžvalgas bei recenzijas, lankytojų skaičius pakilo iki 800 — 1000. Šis skaičius beveik laikėsi iki sezono galo, bet jau iš nuostolių nebeišgelbėjo, nes lietuviai tesudarė vos 10-15% koncertų lankytojų.

Nuolatinis dirigentas buvo A. Zaidmanas (jo benefise buvo daugiau kaip 2000 lankytojų, panašiai ir koncertmeisterio J. Nikolajevskio), porą kartų dirigavo J. Tallat-Kelpša, smuikininkų solistų tarpe, be pirmiau suminėtų, dalyvavo ne kartą, vėliau plačiai išgarsėjęs Rudnickis ir keletas kitų.

Taip atrodo senais laikais pirmojo simfoninių vasaros koncertų sezonas. Medžiaga panaudota iš 1924 m. "Muzikos Almanacho" prof. Ark. Preso tų koncertų apžvalgos.

J. R - LIS

Pirmųjų lietuviškos simfoninės muzikos koncertų organizatorius prof. J. Žilevičius prie ano meto koncertų plakato Lietuvių muzikologijos archyve Chicagoje.

AKMENYS ŠAUKIA

(Atkelta iš 1 psl.)

vėl Tave? Nors pavargę mes po netiesos dangčiu ir nutrinti praeivių nešvarių padų, bet teisybės troškulys toks didelis mumyse. Lygiai kaip ir mūsų smalsumas, pilnas pamaldumo ir noro patirti tiesą apie jų neteisybes ir silpnybes.

V. Ir dar leisk kalbėti, Viešpatie, leisk paklaust Tave. Mes žinom iš kalbų ir šventųjų raštų, kad žodžiuose ir darbuose Tu buvai ir tebesi tiesus. Esi tvirtas iš tvirčiausių. Štai Tu išplakei godžius pirklius iš savo Tėvo šventyklos. Tu pavadinai pabaltintais karstais dvividę fariziejų giminę. Tu nesileidai su klastingu šėtonu į šnekas ir derybas po 40 dienų Tavo mąstymų, maldų ir pasninkų. Nelabasis siūlė Tau pasauli, garbę ir visas gėrybes. Bet Tu trenkei jį piktu atsaku: "Šalin, šėtone!". Sakyki, o kodėl tavieji šiandien tokie baugūs sekti Tavimi? Kodėl jie traukiasi ir nepajudina ginklų, kai pamaldžių veidų pirkliai piknaudoja Tavo darbus ir žodžius. Ir dar, sakyki, Viešpatie, kodėl tavieji laimingai griebia riekę duonos, kurią gudrus šėtono delnas numeta jiems iškilmingai ir sulktai? Juk tu žinai, kad pragaro vagišiai tą kepalą išplėšė iš mūsų nuosavybės svirnų, ir išbarstė mus kaip nuogus akmenis po visas šalis. Tas kepalas priklauso mums. Bet kodėl ana rickė, pavogta nuo kepalo, kurį jie pasigavo vakar iš mūsų svirnų taip švarių ir nekaltų, kodėl, mes klausiam vėl, vagišių rickė taip džiugina didžiųjų kraują?

(Kitą šeštadienį Viešpaties atsakas)

Vytautas Ignas — Paukštis

Veržimasis Dievop be tarpininkų

Kierkegaardo santykis su religija ir baigiamosios aprašo mintys

J. VENCKUS, S. J. Montevideo, Uruguay

Skaitytojas nebus užmiršęs, kad Kierkegaardo filosofijoje yra trys laikotarpiai žmogiškoje egzistencijoje: estetiškasis, etiškasis ir religiškas Apie du pirmuosius jau kalbėjome. Da bar belieka tretysis — religiškasis. Tiesa, Kierkegaard tarp estetiško ir etiško įspraudžia dar vieną naują momentą — ironiją, o tarp etinio ir religinio — humorą. Daugelis nustebs, išgirdę, kad ironija ir humoras gali turėti gyvenime didelės svarbos, nebent tik pasiuokti, kitą daugiau ar mažiau pašiepti, vaizdžiai iškeiti fiziškas ar dvasiškas silpnybes, nenorint barti ar viešai peikti. Ironijos reikšmė ir veikimas daug pareina nuo balso, nuo tam tikros lūpų šypsenos. Kristus pats naudojo ironiją, sakydamas Nikodemui: "Tu esi mokytojas Izraelyje ir to nežinai". Kitoje vietoje nevengė net savotiško humoro. Kada žydai norėjo užmušti akmenimis sukiydusią moterį, Kristus pratarė: "Kas neturi nuodėmės, tas pirmasis tegu meta akmeni į ją." Humoristų didelis ir stiprus ginklas yra karikatūra. Sokratui ironija buvo reikšmingas metodas kovoje su priešais, kurie save laikė dideliais išminčiais. Sokratas prieš juos pasiversdavo ignorantu ir statydavo jiems klausimus, kurie būdavo lydimi su šypsena, kol pagaliau visa publika pradėdavo juoktis, suprasdama, kad Sokratas prispaudė savo priešus prie sienos. Ironija ir humoras yra didelių oratorių svarbūs ginklai teismuose ir parlamentuose.

Religinis etapas

Kierkegaardas norėjo būti liuteronų Bažnyčios pastoriumi. Buvo jau baigęs net teologijos fakultetą. Protestantuose kiekvienas gali aiškintis Šv. Raštą, kaip tinkamas. Pas mus katalikus yra Bažnyčia, kuri budi, Kristaus apreikštu tiesų aiškinime. Kierkegaard čionai krikščionybę egzistenciališkai. Jis dažnai yra vadinamas krikščioniškų anarchistu. Dažnai yra sakoma, kad Kierkegaard gali būti moderniam žmogui kelrodis į Dievą. Kierkegaardas pripažino Dievą ir jį gilliai pergyveno. Kristus jam buvo didelis pavyzdys, kaip reikia pernešti skausmus, kančias ir paniekinimus. Kristaus kūdikystė ir jaunystė Kierkegaardui neturėjo reikšmės, nes Kristus tada nekentėjo.

Nuodėmė

Kierkegaard dažnai ir daug kalba apie baimę ir drebėjimą. Baimė prikiauso prie žmogiškos egzistencijos. Ko reikia bijoti? Reikia bijoti ir drebėti, kad ta žmogiškoji egzistencija gali suklysti, gali pasimesti, gali padaryti nuodėmės. Retas filosofas taip giliai rašė apie nuodėmę. Nuodėmė pakeičia žmogaus egzistenciją, sugadina jo sąžinę, įvyksta egzistencijos destrukcija. Baimė turi būti sargu, saugojančiu egzistenciją nuo nuodėmės. Iš to daroma išvada, kad žmogiškoji egzistencija yra "rizikinga", yra pavojinga būti žmogumi. Kas turi žmogiškąją egzistenciją, tas turi didelę baimę ją pražudyti. Po nuodėmės turi sekti atgaila — katarsis. Kierkegaardas pats turėjo didelį nuodėmingumo jausmą — turėjo didelių skaistybės problemų, pats prisipažįsta, kad jį kankino "kūno akstinas". Kaip atsipalaiduoti nuo nuodėmių? Jis kalba apie tą fiuterišką paradoksą: "Homo simul peccator simul justus" — žmogus kartu nusidėjėlis ir kartu teisus.

Tikėjimas

Tikėjimas į Dievą yra Kierkegaardo aiškinimas Abraomo pavyzdžiu. Dievas prašo, kad Abraomas paaukotų ant aukuro savo sūnų Izaoką. Kierkegaard tą Šv. Rašto vietą labai plačiai aiškina, išnaudoja visas smulkmenas, atrasdamas daug įdomių minčių. Gailisi, kad pamokslininkai dažnai pilnai nesupranta tos vietos. Abraomas, tikėdamas į Dievą, pasiryžta paaukoti savo sūnų, nežiūrint, kad jis savo sūnų nepaprastai myli. Be abejo, Abraomui tas tikėjimas į Dievą labai daug kainuoja. Atėjo momentas, Abraomas jau iškelia durklą paaukoti savo sūnų Dievui. Štai tame pačiame momente angelas sulaiko jo ranką ir nurodo kitą auką. Kierkegaardas čia daro savo egzistencializmui didelių išvadų. Tai yra šuolis iš **homo naturalis** į **homo christianus** — įvyksta žmogiškos egzistencijos divinizacija. Tas šuolis yra rizikingas. Abraomui jis buvo vos neapmokėtas savo sūnumi. Kadangi Abraomas ak'ai tikėjo į Dievą, laimėjo Dievą, bet ir sūnaus neprarado.

Kartais kalbama, kad Kierkegaardas manęs pereiti į katalikybę. Katalikybę jis vadina "pamaldaus džiaugsmo religija" Pagal Kierkegaardo pažiūrą į kančią, tai nėra pagyrimas, bet jis giria katalikų vienuolišką gyvenimą, nes katalikybė esanti daugiau egzistenciališka, daugiau "iš vidaus". Pagal egzistencializmą, žmogiškoji egzistencija turi Dievą pasiekti tiesiai, be tarpininkų.

Egzistencializmas

Kierkegaardas sako, kad mes besimokydami, besidarbuodami užmirštame, jog **egzistuojame**. Ta žmogiškoji egzistencija turi (geriau reikėtų sakyti konkrečiai: mano egzistencija, tavo egzistencija) kai kurias svarbias ypatybes:

Pirma — ta egzistencija turi pasirinkimo galimybes (choice, choix), nėra predeterminuota, reiškia, yra laisva daryti vieną ar kitą.

Antra— turi jausmus, pasijas, kurios duoda veiksmams sūlumą gilumą — paihos.

Trečia — žmogiš egzistencija turi ateiti, ji kuriasi

Ketvirta — ji gali gesti ir prastėti.

Kierkegaardas randa dar ir kitokių žmogiškos egzistencijos ypatybių: ji yra vieniša, ribota, jos tikrasis laikas yra dabartinis momentas, kada ji turi apsispręsti, praeitis yra nebe jos valioje, ateitis netikra. Žmogiška egzistencija nėra veikimas, bet esimas, buvimas žmogiška egzistencija yra tiesų įrodymas.

Jis pasisavina Spinozos žodžius: "Sentimus et experimur nos aeternos esse" — mūsų pačių jausmas ir patyrimas įrodo, kad esame amžini. Žmogiškos egzistencijos dinamika yra desperacija ir baimė.

Užbaiga

Kierkegaardui žmogiška egzistencija yra autonomiška. Šv. Augustinas ir Pascalis mano, kad žmogiška egzistencija supranuoja kitą egzistenciją, universalę, kuri būtų dieviškoji egzistencija Ar Kierkegaardo ezzistencializmas yra filosofija? Dažnai manoma, kad Kierkegardo egzistencializmas dar nėra filosofija. Bet dabar, kitų papildytas, patobulintas, jau yra filosofija. Dabar jau daugelis filosofų yra daugiau ar mažiau egzistencialistai, nes gera dalis katalikų filosofų. Stengiamasi sugretinti egzistencializmą su scholastikos esse ntia, existentia ir natura. Kas yra anksčiau ar essentia ar existentia, koks skirtumas yra žmoguje tarp jo esencijos ir jo egzistencijos? Kiti gretina žmogišką egzistenciją su Šv. Ignaco rekolekcijomis, kuriose pvz, lekcija turi didelės reikšmės, lygiai kaip ir pas Kierkegaardą, kuris, tur būt, Šv. Ignaco rekolekcijų nepažinojo. Daug egzistencializmo problemų galima patikrinti pačiu savimi.

P. ŠILEIKIS, O. P.
Orthopedas. Protezistas.
Aparatai-Protezai. Med. bandažai. Spec. pagalba kojoms (Arch Supports) ir t.t.
ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB.
Val. 9-4 ir 6-8. Šeštad. 9-1.
2850 W. 63rd St., Chicago 29, Ill.
Tel. PRospect 6-5084

DR. J. ir K. AGLINSKAI
GYDYTOJAI IR CHIRURGAI
5430 South Kedzie Avenue
Priima ligonius pagal susitarimą. Dėl valandos skambinti telefonu HEmlock 4-1562 nuo 2 iki 9 v. p. p. kasdien, išskyrus treč. ir šeštad.

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
2858 West 63rd Sreet
Val.: kasdien 10—12 val. ir 7—9 v. vak. Šeštadieniais 10—1 val. Trečiadienį uždaryta. Ligoniai priimami susitarus.
Ofiso telefonas: PR. 8-3229.
Rez. telef. WAlbrook 5-5076

Rez. HE 6-1670
DR. K. G. BALUKAS
AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6449 So. Pulaski Rr. (Crawford Medical Building). Tel. LU 5-6446
Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepia, skambinti MI 3-0001.

Ofisas 3148 West 63rd Street
Tel.: PRospect 8-1717
Rezid.: 3241 West 66th Place
Tel.: REpublic 7-7868
DR. S. BIEŽIS
CHIRURGAS
Valandos: Kasdien nuo 1 iki 3; trec. uždaryta. Antrad. ir penkt. vakarais nuo 7 iki 8.

DR. VL. BLAŽYS
PLAUČIŲ IR VIDAUS LIGOS
2801 W. 63rd Street
Kampas 63-čios ir California
Val. kasdien nuo 6—8 val. vak. Šeštad. 2—4 val.
Trečiad. ir kitu laiku pagal sutartį.
Ofiso telef. 476-4042
Rez. WAlbrook 5-3048

DR. C. K. BOBELIS
Inkstų ir šlapumo takų chirurgija
Tel. 695-0533 Elgin
425 No. Liberty Street,
Route 25, Elgin, Illinois
Valandos pagal susitarimą

Tel. ofiso HE 4-5849, rez. HE 4-2324
DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Sreet
Val.: pirm., ketv. 1-4, vakar. 7-9, antr., penkt. 1-5, treč. ir šešt tik susitarus.

Tel. ofiso HE 4-5758; Rez. HI 5-3235
DR. S. ir M. BUDRYS
GYDYTOJAI IR CHIRURGAI
2751 West 51st Sreet
(Bendra praktika ir Alergija)
Valandos: pirm., antr., ketvirt. 2-9 val., penkt. 10 v. r. iki 9 v. v.; šeštad. 10 v. r. iki 1 p. p. Ligonius priima pagal susitarimą.

Tel. ofiso 247-1002, Namų PR 8-6960
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCINĖS LIGOS
Valandos pagal susitarimą
4063 Archer Avenue
(Prie California Ave.)

Rez. GI 8-0873
DR. W. M. EISIN-EISINAS
AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepia skambinti MI 3-0001.

Ofiso HE 4-1414, Rez. RE 7-6867
DR. B. GAIŽIŪNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė akušerija ir moterų ligos
2454 West 71st Sreet
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val. kasdien 1—3 ir 6—8 val. vak.

Ofiso tel. PR 8-2220
Namų — rez. PRospect 8-9081
DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
JOKŠA
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street
Val.: Pirmad. ir ketv. nuo 3 iki 8; antrad. ir penktad. nuo 4 iki 8; šešt. nuo 1 iki 2 val.

Tel. ofiso PO 7-6000, rez. GA 3-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val.: kasdien nuo 1—4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiad. ir šešt. uždaryta.

Telefonas: GRovehill 6-1595
DR. ALDONA JUŠKA
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
PRITAIKO AKINIUS
2422 West Marquette Road
Valandos: 9—12 ir 7—9 v. v. pagal susitarimą, išskyrus trečiadienius, uždaryta.

Tel. Ofiso 247-0400, Rezid. 737-1377
DR. V. KAUPAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Vidaus ligos
736 West 35th Street
(Bridgeport Medical Arts)
Val. vak. 6-8. Šešt. 10-1. Trečiad. susitarus. Dienos metu tel. CA 5-5010.

Ofiso ir buto tel. OLympic 2-1381
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Kasdien 10-12 ir 4-7. Treč. ir šeštad. tik susitarus.

Tel. REliance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
(Lietuvis gydytojas)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3925 West 59th Street
Val.: Pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. nuo 1—4 p. p., 6:30-8:30 val. vak. Šeštad. 1-4 val., trečiad. uždaryta.

Tel. ofiso ir buto OLympic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th Street, Cicero
Atostogose iki rugpiūčio 19 d. Reikalui esant, kreiptis pas dr. F. Kauną.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
KŪDIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Pirmad., antrad., ketv. ir penktad. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6 v. — 8 val. vakare. Trečiad. nuo 11 val. ryto — 1 val. p. Šeštad. 11 val. ryto iki 3 val. p. p.
Ofiso tel. RE 7-1168.
Rez. tel. 239-2919

DR. MARIJA LINAS
AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
2817 West 71st Street
Telefonas HEmlock 6-3545
(OFISO ir REZ.)
Valandos pagal susitarimą

DR. A. MACIONAS
CHIRURGAS
2858 West 63rd Street
Tel. — PRospect 8-7773
Val.: pirmad. ir ketvirtad. 1-4 p. p., antrad. ir penktad. 5-8 v. v.

Ofiso HE 4-1818, Rez. PR 6-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė — vidaus ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val.: kasdien 9-11 ryto ir 4-8 v. v. Šeštad. 9 v. r. — 2 p. p.
Trečiadieniais uždaryta

DR. JULIA MONSTAVIČIUS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
VIDAUS LIGOS
10748 S. Michigan, Chicago 28, Ill.
Telef. ofiso: PUllman 5-6766
Namų: Beverly 8-3946
Priėm. val.: kasdien 6-8 v. v., šešt. 1-4 v. p. p., trečiadienį — uždaryta.

Tel. ofisu RE 7-8818
DR. ALBINA PRUNSKIS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
Ofisas 2659 W. 59th Street
VALANDOS: 2-4 p.p. ir 6-8 p.p
Trečiadieniais ir šeštadieniais uždarytas

Ofiso telefonas — CL 4-2421
DR. AL. RAČKUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4307 So. Kedzie Avenue
(Kampas Kedzie ir Archer)
VAL.: kasdien nuo 2 iki 8 val. vak.

DR. ZIGMAS RUDAITIS
Spec. ORTHOPEDINĖS LIGOS
2745 West 69th Sreet
Priešais Šv. Kryžiaus ligoninę.
VAL.: Pirmad., antr., ketv., penkt. nuo 9 iki 11 v. ryte ir nuo 6-8 v. v. Šeštad. nuo 2-4. Trečiadieniais ir kitu laiku susitarus telefonu.
Telef. REpublic 7-2290.
Atostogose iki rugpiūčio 26 d.

DR. ANT. RUDOKAS, Opt.
Tikrina akis ir pritaiko akinius, keičia stiklus ir rėmus
1455 S. California Ave., YA7-7381
VAL.: 10 ryto iki 8 v. vak., trečiad. uždaryta. Šeštad. 10 v. r. iki 2 p. p.

Rez. tel. PR 9-6730
DR. L. SEIBUTIS
Inkstų, pūslės ir šlapumo takų chirurgija
Ofisas: Naujas adresas: 2454 West 71st St. (71-os ir Campbell Avenue kampas), tel. 776-2880; 592 E. 159th St., Harvey Ill., tel. Edison 3-4383; 30 N. Michigan av., Suite 808, tel. CE 6-7764.
Valandos pagal susitarimą

DR. ALDONA ŠIMKUS
AKIŲ LIGOS IR CHIRURGIJA
PRITAIKO AKINIUS
6449 S. Pulaski Rd., Tel. LU 2-5775 arba 15542 S. Cicero, Oak Forest, Ill.
Telef. FU 5-2020.
Valandos pagal susitarimą. Jeigu neatsiliepia skambinti TE 9-1071.

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas 4255 W. 63rd Sreet
Ofiso tel. REliance 5-4410
Rez. tel. GRovehill 6-0617
Valandos: 1-3 p. m. ir 6-8 p m.
Penkt. tik 1—3 p. p.
Trečiad. ir šeštad. pagal sutartį.

Ofiso telef. CLiffside 4-2896
Rezid. telef. WAlbrook 5-3089
DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4644 So. Ashland Aşenue
Bendra praktika ir specialiai chirurgija
Valandos kiekvieną dieną 2 — 4 ir 6—8 val. vak. Trečiadieniais ir sekmadieniais uždaryta, priimama pagal susitarimą. Šeštadieniais nuo 2 v. iki 5 v. v.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
BENDRA PRAKTIKA IR MOTERŲ LIGOS
Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. PRospect 8-1223 ar PR 6-5577
Ofiso val.: Pirm., antr., treč. ir penkt nuo 2 iki 4 ir nuo 6 iki 8 v. v. Šešt. 2—4 v. popiet ir kitu laiku — pagal susitarimą.

DR. V. P. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Valandos pagal susitarimą.
Priimnėja ligonis tik susitarus — nuo 1 iki 9 v. pirm., antr., ketv ir penkt. Susitarimui skambinti darbo valandomis ir šešt. nuo 1 v. tel. HE 4-2123, neatsiliepus GI 8-6196 arba GI 8-6198. Treč. šešt. ir sekm. uždaryta.
IŠVAŽIAVĘS ATOSTOGŲ

Telefonas — GRovehill 6-2823
DR. A. VALIS-LABOKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2524 West 69th Street
Specialybė: AKUŠERIJA ir MOTERŲ LIGOS
VALANDOS: 1 iki 4 ir 6 iki 8 v. v.
Šeštadieniais 1 iki 4 val.
Trečiadieniais uždaryta.

Tel. PRospect 6-9400
DR. ONA VAŠKEVIČIUS
(VAŠKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
6248 South Kedzie Avenue
Ofiso val. kasdien: 2-4; 6-8.
Šeštad. nuo 2 iki 4. Treč. ir sekm. ti skubiais atvejais ir susitarus.

Tel. ofiso PR 6-6446, rez. HE 4-3150
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2420 West Marquette Road
Val. nuo 2 iki 4 v. v. ir 7 iki 8 v. v.
Treč. ir šeštad. pagal sutartį.

DR. P. Z. ZALATORIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1821 South Halsted Street
Tel. ofiso CA 6-0257, rez. PR 6-6659
Rez. 6600 So. Artesian Avenue
Val. 11 v. ryto iki 3 v. p.p., 6-7 v. v.

KAI MEDUS MAIŠOMAS SU DEGUTU

TARYBINĖ TAUTOSAKOS APYBRAIŽA

DR. JONAS BALYS

Neseniai Lietuvoje buvo išleista stamboka knyga " Lietuvių tautosakos apybraiža", taikoma daugiausia- aukštesnio sioms mokykloms bei viduri nių mokyklų dėstytojams. Tai kolektyvinis darbas, kurį atliko visa eilė senų ir naujų šios srities darbuotojų: Amb. Jonynas, A. Mockus, L. Sauka, Z. Slaviūnas ir kiti, prižiūrimi vyriausio redaktoriaus K. Korsako, "kuris esminai papildė atskiras teksto vietas". Knygos įvade aptariami esminiai teoretinio pobūdžio klausimai apie tautosakos mokslą, toliau duodama lietuvių folkloristikos istorinė apžvalga ir aptariamos bei charakterizuojamos atskiros tautosakos rūšys: dainuojamoji, pasakojamoji ir smulkioji tautosaka. Visa mūsų tautosaka skirstoma į du periodu: ikitarybinė ir pagaliau tarybinė, kuriai paskirtas paskutinis skyrius.

Savaime aišku, kad šių dienų Lietuvoje tokio pobūdžio veikalas gali būti sukirptas tik pagal marksistinį kurpalį. Šitai nei nebandoma nuslėpti "Ikitarybinio laikotarpio buržuaziniai folkloristai lietuvių tautosaką vertino, vadovaudamiesi dažniausiai idealistinėmis koncepcijomis. Visiškai naujas lietuvių folkloristikos išsivystymo etapas prasidėjo tarybinės santvarkos metais, kada, vertinant tautosaką, buvo pradėta taikyti marksistinė metodologija" (p. 21). Kitoje vietoje sakoma: "Buržuazinės folkloristikos tendencijos ryškiausiai atsiskleidė tautosakos tyrinėjimuose, kuriuose paprastai buvo sekama užsienio buržuaziniais folkloristais" (p. 99). Vadinami "buržuaziniai folkloristai" šiuos žodžius gali priimti kaip pagyrimą, nes idealistinės koncepcijos ir pozicijos jiems neabejojamai yra prakilnesnės už materialistines. Jei nepriklausomos Lietuvos folkloristai sekė "užsienio buržuaziniais folkloristais," tai jie buvo neatsilikę nuo šioje mokslo srityje padarytos pažangos, kuo mes galime tik džiaugtis. Negi derėjo laisviems žmonėms sekti sovietinius folkloristus kurie nuo metu nieko žymesnio nenuveikė, išskyrus nuobodžius traktatus apie "revoliucinę tautosaką" ir tariamas "liaudies dainas", kuriose buvo liaupsinami Leninas ir Stalinas O koks gi yra tas "marksistinis metodas"? Jis aiškiai neapibrėžiamas, tačiau jis paaiškėja iš tokių užuominų, kad turinti būti iškelta klasinė tautosakos prigimtis, pabrėžiama antagonistinių visuomenės santykių ir klasių kovos atspindžiai tautosakoje, visur ieškoma "revoliucinės tautosakos" ir vengiama vadinamos paviršutiniškos "faktografijos", estetizmu pridengtų pažiūrų į liaudies poetinį meną ir pan. (žiūr: psl. 86 ir 115). Tad paaiškėja, kad materialistinis metodas reikalauja užmerkti akis ir nematyti marksistams nepalankiu faktų (tai jau būtų "faktografija). nekreipti dėmesio į liaudies poezijos estetinę arba meniška pusę, nes tai būtų "estetizmas", visur stengtis iškasti klasių priešingybes ir kovą, įrodinėti, kad jau iš senų laikų, net poezijoje, lietuvis lietuviui stengėsi tik už gerklės griebti. Visai teisingai tie "buržuazijos atstovai" įrodinėjo tautosaką esant visos vieningos tautos kūryba ir teigė, kad revoliucingumas esąs svetimas lietuvių tautos dvasiai, kad jis atneštas iš svetur. Vienas kelnes teturįs bernas negriebė už gerklės kito berno, turinčio dvejas kelnes, kaip reikalautų "klasių kovos dėsnis", bet stengėsi ir jis kitas kelnes užsidirbti. Tie "buržuaziniai estetai" visai teisingai suprato, kad politiniai šūkiai, nors jie būtų ir sueiliuoti, nėra joks menas ir kūryba, kad simbolizmas ir ekspresionizmas, kurio pradų randame tautosakoje, atitinka lietuvių tautos dvasią ir pažinti tą liaudies poetinio meno grožį nėra joks smerktinas "estetizmas", bet kaip tik vertingiausias dalykas, kurio galime iš tautosakos pasimokyti.

Kad lietuvi liaudis nėra nieko poetiško ir vertingo sukūrusi politinėmis temomis ir visiškai nesidomi "marksistiniu istorinio proceso suvokimu", aiškiai įrodo skyrius apie vadinamą "tarybinę tautosaką" (p. 437 - 462), nes tokios iš viso nėra. Negi laikysi tautosaka lietuviško internacionalo vertimą, rusų žinomų dainuškų vertimus (Jeigu karas rytoi, Katiuša, Trys tankistai ir kt.), pagaliau ir mūsų žinomų kompozitorių autorių eilėraščius, kaip L. Giros, J. Janonio, S. Neries ir kt. O tokie dalykai šiame skyriuje traktuojami, kaip tautosaka. Tai pats silpniausias skyrius, tiesiog juokingas tempimas ant tautosakinio kurpalio politinių šūkių, kuriais liaudis nesižavi ir netiki. Tačiau niekur nėra nei žodžiu užsiminta apie "antitarybinę tautosaką", kurios buvo apstu jau pirmosios okupacijos metu.

Sprendžiant teoretinius tautosakos klausimus, yra daug prieštaravimų, pasimetimo ir nesusigaudymo. Nuolatos pabrėžiama, kad "tautosaka — ne pavienių asmenų, o kolektyvinė poetinė kūryba" (p. 5). tačiau kelis puslapius toliau visai teisingai sakoma, kad "nors tautosaka yra kolektyvinė kūryba, jos kūrime ir gyvenime didžiulį vaidmenį vaidina paskiri individai" (p. 8, pabraukta originale).

Visai dalykiškai yra parašytas skyrius apie lietuvių folkloristikos istoriją nuo seniausių laikų iki nepriklausomybės pradžios (p. 19 - 85, autorius A. Mockus). Tai daugiausia "faktografija", bet be jos pasirodo, net ir marksistai negali apsieiti. Idėtos ir fotografijos eilės asmenų pasireiškusių tautosakos srityje: L. Rėzos, S. Daukanto, L. Ivinskio, abiejų Juškų, J. Basanavičiaus, M. Slančiausko, A. R. Niemio, St. Šimkaus, V. Krėvės Mickevičiaus, B. Sruogos, J. Tallat-Kelpšos, Z. Slaviūno ir J. Čiurlionytės. Visi jie verti tos pagarbos. Tačiau du paskutiniai folkloristikos istorijos skyreliai, "Folkloristika buržuazijos valdymo metais" ir "Tarybinė lietuvių folkloristika" (p. 85 - 116) pasižymi šališkumu kad ir tam tikrose nuosaikumo ribose. Iš nepr. Lietuvos folkloristikos įvertinimo ir pagyrimo priejnama. Žinoma, šių laikų susilaukė tik tie, kurie nors kiek pasižvalgė į rytus ir pagrajino ant marksistinių cimbolų (B. Sruoga, J. Baldžius)

Mūsų tautosakos rūšių apibūdinimai, kurie sudaro didžiąją knygos dalį (p. 119-433), parašyti vidutiniškai, o kai kurie skyreliai silpniau. Būtų per daug sepecialu šiame straipsnelyje gilintis į visus netikslius ar taisytinus dalykus. Tačiau ši knygos dalis bendrai orientacijai bus naudinga, kai skaitytojams niekas geresnio nėra liktas pokario metais, perspausdinant senuosius vertingus tautosakos rinkinius: Stanevičiaus, Juškų, Rėzos. Geras užsimojimas yra išleisti atrinktinių tautosakos tekstų penkiatomį "Lietuvių tautosaka" (pirmas dainų tomas jau išėjo). Gal ir daugiau gerų darbų galėtų atlikti, jei ne partijos botagas. Apie tai skaitome: "Tarybinei lietuvių folkloristikai sėkmingai vystytis daug padeda nuolatinis Komunistų partijos ir Tarybinės vyriausybės rūpinimasis meno, mokslo, literatūros ir apskritai nacionalinės lietuvių kultūros (sic! J. B.) ugdymu. Tarybiniams lietuvių tautosakininkams, kaip ir kitiems ideologinio fronto darbuotojams partija padeda nustatyti teisingą mokslinio darbo kryptį" (p. 100). Taip ir norisi padejuoti dainos žodžiais: "Oi varge varge, vargeli mano..."

Juokingas mums atrodo tvirtinimas, kad K. Jurgelioniui Chicagoje 1914 m. leidžiant "Mįslių knygą", girdi, "Jungt. Amerikos Valstijų cenzūra privertė sudarytoją kai kurias mįsles pašalinti arba jas sušaloti" (p. 83). Mes žinome, kad JAV jokios cenzūros nebuvo ir nėra.

Aiškiai perdėtas pasigyrimas ir tvirtinimas kad "pokario laikotarpiu (iki 1960 m.) buvo surinkta apie 100.000 įvairių žanrų tautosakos kūrinių" (p. 102). Iš kitų irgi tarybinių šaltinių galima buvo nustatyti, kad per 20 tarybinės santvarkos metų buvo surinkta tik apie 19 nuošimčių tautosakos, palyginus su tuo kas buvo surinkta per 20 metų nepriklausomo gyvenimo.

Apskritai, šių dienų Lietuvoje išleistus lituanistikos veikalus galima apibūdinti arba kaip stiklinę medaus, su primaišytu deguto šaukštu, arba kaip stiklinę deguto, su įmaišytu medaus šaukštu. Šiuo atveju, vaizdžiai kalbant, į medaus stiklinę pakliuvo bent pora deguto šaukštų.

★

LIETUVIŲ TAUTOSAKOS APYBRAIŽA. Redakcinė kolegija: K. Grigas, Amb. Jonynas, K. Korsakas (vyr. red.), L. Sauka. Vilnius, Valstybinė politinės ir mokslinės literatūros leidykla, 1963. 474 pl., iliustr. Tiražas 5000 egz. Kaina Rb. 1,59.

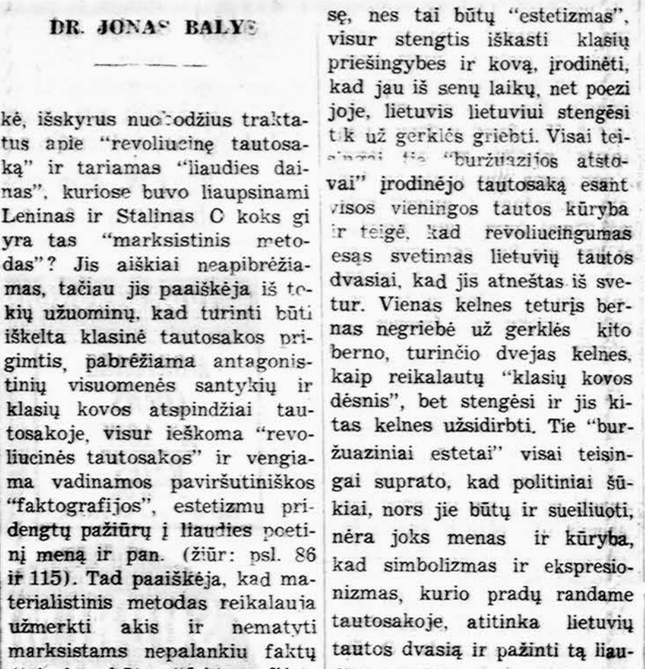

Vytautas Ignas **Autoportretas prie Pymatuning ežero** (tušas)

Vytautas Ignas **Jūratė ir Kastytis**

ŽEMĖ DREBA!

Kantrimas Čibas

Po kelionės kiekvienas keleivis išlipa iš laivo ar iš lėktuvo šypsniu nušvitęs. Ta mūsų žemelė po kojomis pasirodo tokia pasiilgta, miela, pastovi, saugi. Ji nešiojo, maitino mūsų tėvus, protėvius, buvo gerbiama, dainose minima. Ir mes patys nuo mažens esame įpratę galvoti, kad nėra nieko pastovesnio ir tvirtesnio, kaip žemė.

O tačiau beveik nėra visiškai tvirtos ir saugios vietos pasaulyje. Žemė kasdien dreba 2700 kartų. Per metus arti vieno milijono kartų Tarp jų esti 25 tikrai dideli drebėjimai. Ir taip eina nuo amžių amžinųjų. Tai rodo, kad mūsų žemelė dar gana jauna, energinga, nesustingusi, nesusigulėjusi.

Kalbant apie mažesnį plotą, apie Ameriką, kuri mums labiau rūpi, nes mes čia gyvename ir turime šiokio tokio savo sutaupyto turto, tenka išduoti keletą šiaipjau spaudoje neminimų dalykų.

Pirmiausia, Amerikoje tikrai niekur nėra saugios vietos. Mažų drebėjimų visur nuolat pasitaiko. Jeigu jų kur nors "nėra", tai tik dėl to, kad seismografinės stotys kai kur neskelbia mažųjų drebėjimų. Pagaliau, didelis čia daiktas skelbti, jei dreba kalnuose ar dykumose, kur retai kas gyvena! Iš viso, žmonės drebėjimus matuoja savaip, žiūrėdami, kiek drebėjimai sunaikina žmonių darbo vaisių. Jei žmonės nestatytų miestų, netiestų kelių, nekastų tunelių, tai ir į drebėjimus nekreiptų tiek dėmesio.

Todėl baisiais drebėjimais laikomi tik didieji drebėjimai su dideliu kenksmu. O tokie įvykiai pasitaiko gana retai. Šiaipjau mažai nuostolingų supurtymų ir Amerikoj apstu. Pavyzdžiui, 1957 pavasarį daugelis bostoniškių juto smūgį, "lyg kas su sunkvežimiu būtų trenkęs į namus". Mes tuojau pasiskubinom iš Bostono išvažiuoti, kad išvengtumėm didesnio ir žiauriai nuostolingo drebėjimo. Bostonas daugiausia yra išsistatęs ant jūros pakrantėse supiltos šiukšlinės žemės, o tokia žemė drebant juda, "kaip drebučiai lėkštėje". Paprastai, didžiausi sugriovimai įvyksta ten, kur žemė po namais būna prisigėrusi vandens ar šiaip minkšta, judinta.

Nors Atlanto pakraščiai, geologiškai žiūrint, yra labai seni, bet ir jie dar nėra galutinai susigulėję. Per paskutinius 300 metu piligrimai ir jų ainiai New England srityje atžvmėjo daugiau kaip 300 žemės drebėjimų, iš kurių 1638, 1663, 1727 ir 1755 buvo itin stiprūs supurtymai. Paskutinysis tęsėsi 15 min., nugriovė 1500 kaminų, išvertė akmenų tvoras Žmonės negalėjo stovėti neapsikabinę stulpų ar medžių. Juokais ne juokais galima spėlioti, kad naujas nuostolingas drebėjimas Bostone turėtų būti netrukus. Žinoma, nuostolių dabar ten pasidarytų nepaprastai daug, nes miestas labai išsiplėtęs ir susenęs. New Yorke žemė gana smarkiai yra drebėjusi 1884 ir 1929 (Attica). Kiek žinoma iš trumpos Amerikos istorijos, Chicagoje žemė dar nedrebėjo, neminint artimiausio drebėjimo Auroroje (1909). Ši sritis, kaip ir visa Kanada, atsitiesdama nuo ledynų nuspaudimo, pamažu dar kyla ir drebėjimų neišvengiamai turės kada nors sulaukti.

Kitur negaišdamas, apsistosiu ties man geriau pažįstamomis vietomis, kur kasmet įvyksta 95% Amerikos, išskyrus Aliaską ir Havajus, drebėjimų. Tai Kalifornijos - Nevados sritis. Ši sritis dar visiškai jauna, jos kalnodanga nepasibaigusi. Iš to ir drebėjimų toks nuostabus daugumas. Čia žemė juntamai dreba 5000 kartų kasmet. Vienas pietinei Kalifornijai (Los Angeles — San Diego rojiniam kraštui) tenka 1200 sudrebėjimų kasmet. Daugumas jų įvyksta dykynėse ir kalnuose. O jei siekia gyvenamas vietas, tai tik šiek tiek nukenčia pavyzdingai vaistinių, marketų ir išgėrimų krautuvių lentynų tvarka. Šiaipjau niekas negriūva. Tikrai nuostolingo dydžio drebėjimas pasitaiko maždaug kas penkeri metai, ir tai, kaip jau minėjau, dažniausiai nuošaliose vietose.

Šią platoką drebėjimų apžvalgą ryžausi rašyti, ne norėdamas ramius savo kaimynus bailinti ar kitų Amerikos vietų lietuvius atbaidyti nuo persikėlimo į Los Angeles Svarbiausia, trokštu teisingai, be nuslėpimo ar perdėjimo visus smulkiai supažindinti su žemės drebėjimo vyksmu ir padariniais, kad panašiam įvykiui užklupus, kiekvienas būtų apžvalgus ir nepasiduotų pražūtingai panikai. Guldau galvą, kad, pavyzdžiui, Los Angeles daugiau žmonių žūtų iš viktu sužeista dėl panikos, negu po griuvėsiais. Milijonai žmonių iš visų pasviečių sunlaukę, niekad savo gyvenime drebėjimo nematę, net nieko negirdėję, kaip laukiniai grūstųsi iš saugių dangoraižių į pavojingas gatves.

Šioje apžvalgoje visur vartoju metrinę sistemą, nes jos laikosi viso pasaulio seismologai. Angliškos mylios ir pėdos, jie sako, užteršiančios visu jų skaičiavimus. Be to, visur stengiuosi pasakoti populiariai, nes, teisybę sakant, nepavyko gauti kai kurių lietuviškų terminų. Ko pats neradau žodynuose, man mielai nurodė neišsemiamas mano mokytojas kalbininkas Petras Būtėnas. Ačiū jam už tai.

Visa, ką rašysiu toliau, surankiojau iš daugybės šaltinių ir iš sunkiai prieinamų archyvų. Daug kur pats buvau ir savo akimis mačiau. Manau, kad daugeliui skaitytojų būtų pravartu šias žinias pasilaikyti ilgesnį laiką.

Kaip žemė dreba?

Kai giliai giliai žemėje (kitur 300 - 700 km, Kalifornijoj 16 km gilumoje) lūžta ar jau sulūžę susiremia ir pasikrutina uoliniai sluoksniai, atsipalaiduoja jėgos daug didesnės, negu dešimt tūkstančių Hirošimos tipo bombų sprogime. Bangos iš to drebėjimo centro sklinda į paviršių ir čia žmonių juntamos, kaip staigūs, stiprūs smūgiai, lydimi statinio ir gulstinio pulsavimo. Pulsavimą žemės paviršiuje, populiariai kalbant, įprasta vadinti bangavimu, nors jis nepanašus į vandens bangavimą. Bangoms einant, žmonės negali išsilaikyti ant kojų. Jos esti 50 — 100 cm aukščio.

Paprastai didžiausi sunaikinimai įvyksta per pirmąsias 40 sekundžių ir kaip tik

Kantrimas Čibas, šios atkarpos autorius — geologas geologiniam fone.

tose vietose, kur bangos išeina į paviršių. Tuo galima paaiškinti gana keistą reiškinį, kad per drebėjimą sugriūva ne visas miestas, o atskiri jo ploteliai, tarsi taškai. Iš oro žiūrint, atrodo, lyg kas miestą būtų be sistemos apmėtęs mažomis seno tipo bombomis. Net ir per didžiuosius drebėjimus sugriūva ne daugiau kaip 5% viso miesto namų. Po drebėjimo laikraščių korespondentai, ieškodami sensacijų, tyčia aprašo kuo baisiausiai ir sufotografuoja labiausiai sugriuvusius namus, o visai nieko nesako, kiek daug namų išliko sveikų ar su mažais sugadinimais. Tokiu būdu, iškreipdami ir perdėdami, laikraščiai sudaro klaidingą įspūdį apie didelius sunaikinimus. Tik Japonijoje tikrai įvyksta baisūs dalykai. Iš viso, Japoniją reikia laikyti dideliu drebėjimų fabriku.

Kas darosi žemei drebant?

Smarkiai drebant, kaip taisyklė, suirsta ir griūva iš plytų ar cemento blokų prastai pastatyti namai. Jei silpni namai stovi ant uolos, o ne ant minkštos žemės, tai atsilaiko. Mediniai pastatai mažai nukenčia. Nebent iškrinta stiklai, iškrypsta durys, blogiausiu atveju pastatas nušoka nuo savo pamatų. Mūriniai židiniai, žinoma, išvirsta, o jų kaminai linksmai verčiasi nuo stogu. Mūrinės sienos svyruoja, prasišiepia ir išmeta bent keleta plytų Kambariuose kėdės su stalais vaikščioja nuo sienos iki sienos. Lempos, paveikslai kilniais mostais svyruoja. Sienų tinkas susprogsta paslaptingais raštais, grindys, lubos išsižioja, stogo sunėrimai atsikabina. Vanduo vonioje kelia audrą Išsilieja maudymosi baseinai. Medžiai purtosi, šakos, palmių liemenys lūžta, elektros stulpai nutratkia vielas. Namai supasi, kaip laivai jūroje Miestų parkuose ir aikštėse didvyriai nužengia nuo savo aukš-

(Nukelta į 4 psl.)

ŽEMĖ DREBA!

(Atkelta iš 3 psl.)

tų pjedestalų. Kapuose sugula mirusiųjų paminklai. Kalnų uolos atplyšta, akmenys rieda, žemė slenka. Kitur, žiūrėk, lygioj vietoj žemė suaižėja ir vėl susičiaupia, išsiveržia nauji šaltiniai, atsiveria karšto (170° F.) dumblo krateriai. Vietomis žemė gerokai pasvyra, upeliai marmėdami vėrčiasi atgal.

Drebėjimo metu kažkaip pasigamina dideli statiškos elektros kiekiai. Danguje pasirodo tam tikros šviesos. Ar nebaisu?

Bet iš visų drebėjimo reiškinių pats klaikiausias bene bus staigus žemės atsivėrimas ir susičiaupimas. Tai labai retas įvykis. Betgi šen ten pasaulyje pasitaiko žinoma. klaiku esti ten, kur žmonės į tokius plyšius įkrinta ir lieka tą pačią sekundę suspausti. Italijoj 1783 į atsivėrusius plyšius sukrito ne tik žmonės, gyvuliai, bet ir medžiai, namai. Niekas jų daugiau nebematė. Viską žemė be ceremonijų apžiojo, amžinai palaidojo. Panašiai atsitiko ir per pastaruosis drebėjimus 1960 Čilėje, kur plyšiai suspaudė žmones, vienus įkritusius iki kelių, kitus iki pusiau, o kai kuriuos ir visai nuspaudė.

Kaip jaučiasi žmonės?

Silpnų krustelėjimų žmonės paprastai nebijo. Nekreipia dėmesio. Dienos metu daugelis jų net nejunta, nes kiekvienas vis ką nors dirba ar bent juda. Bet naktį, kai pradedi užmigti savo bėdas ir jau jau žengi per sapnų slenksti, tada tave, žiūrėk, staiga kas meilingai truktelėja. Išsibudinęs galvoji ir nežinai, ar čia žemė drebėjo ar tik nugulėtą koją mėšlungis patempė. Dėl visa ko keli galvą ir šauki tėvą. Šis atsiliepia: "Taigi, ir mane kažkas stūmė": Išgirdusi šnekant, iš kito kambario teta sako: "Lovą taip kilstelėjo, lyg palindusi meška". Ir tiek! Nei baimės, nei daug kalbos. Visi vėl užsimerkia. Tylu Po valandėlės kiekvienas vėl gurinėja savo sapnuose.

Bet kas kita, kai žemė pasipurto galingai! Nelauktas, netikėtas, staigus smūgis daro stiprų įspūdį. Čia veikia tokios nesvietiškai didelės jėgos, jog sunku ir pasakyti. Todėl nesistebėk, kad, žemei drebant, žmonės užmiršta tvarkingai galvoti, išsigąsta pasijunta bejėgiai. Kiekvienas mauna pro artimiausias duris į lauką tokiais drabužiais, kokius tuo metu vilki, net ir visai nuogi. Daugumas nesąmoningai pasigriebia, kas po ranka pasimaišo: tuščią lėkštę, laikrodį, raktą, pagalvę, muilo gabalą ar ką kitą. Bet ir gatvėje nėra kur dėtis. Visa gatvė dreba. Moterys tuoj klaupia balsu melstis, o vyrai šaukia kvailas komandas (kurių niekas, žinoma, neklauso) ir nurodinėja daryti tą. kas net neįmanoma įvykdyti. Kai kas elgiasi taip, kaip nesielgtų normaliu metu, o drebėjimui praėjus, to visiškai neatsimena. Kai kuriuos baikštuolius apima nesulaikomas noras bėgti gatvėmis. Tai jau beprotiška! Ant šaligatvio labai lengva žūti tarp krintančių skeveldrų. Šiaipjau daugeliui piktina širdį, skauda galvą, sutrinka pusiausvyros pajautimas, — žmonės svyrinėja, kaip girti. Akys pasidaro sausos. Dėl to kai kas ima matyti iškreiptus vaizdus Pasitaiko ir tokių, kurie mato, ko visai nėra. Vėliau tokie pripasakoja nuostabiausių dalykų.

Kiekvienas žemės drebėjimas esti skirtingas. Tai ir žmonės jaučiasi kiek kitaip. Bet visiems būna charakteringa veido išraiška. Išbalusiam, nematytai ištęstam veidui geriausiai tinka pavadinimas — žemės drebėjimo veidas. Tvirtinama, kitokių katastrofų progomis tokio blyškaus veido nesutiksi.

Gana keista ir drauge įdomu, kad visuotinio išgąsčio valandoje atsiranda žmonių, kurie džiūgaudami šaukia: "Dar kartą! Dar! Smarkiau!" Matyt, žemės purtymasis juos veikia, kaip laivelio supimasis ant ežero bangų.

Ne mažiau baimė apima ir gyvulius. Šunes loja, staugia, katės neramiai miauksi ir spiaudosi, arkliai šnirpščia, šoka piestu, o karvės beprotiškai strakalioja. Paukščiai krykščiodami blaškosi, neturi kur nutupti, nes visi medžiai linguoja. Net ir žuvys, sako, nerimsta.

Jau seniai pastebėta, kad gyvuliai kartais parodo lyg įspėjimo ženklus. Tur būt, jie jautriau pajunta pirmuosius silpnus žemės virpėjimus ar bent savo klusiomis ausimis girdi, ko žmoniu ausvs nepagauna. Kelete minučių prieš katastrofinį sukrėtimą paukščiai staiga pakyla ir lekia, šunes visam mieste staugia, arkliai, mulai asilai spardosi ir žvingauja. Per Long Beach drebėjimą 1933 katės pabėgo iš namu ir grįžo tik po kelių dienų, kai baigiamieji smūgiai nusilpo

Visuomet atsiranda ir žmonių, kurie sakosi kažką nujautę, bet kadangi jie tatai pasakojo po įvykio tai negali jiems tikėti. nes daugelis kaip tik mėgsta "po laiko" girtis savo gudrybe ar pranašumu. Po tokio kraštutiniško susijaudinimo net rimti žmonės linksta gerokai perdėti ir net akiplėšiškai meluoti.

Žemės balsas

Ūžtančių namu traškėjimas, griūvančių sienų bildesys, krintančių plytų bambsėjimas stiklų. indų žvangėjimas, šunų staugimas paukščių, gyvulių, žmonių rykavimai nieko daug nestebina. Bet slaptingiausias būna garsas, einąs iš žemės gelmių, kur lūžta, trupa, grumzdosi keliolikos kilometrų storio uolų sluoksniai. Ne visi žmonės vienodai girdi šį garsą. Kai kam jis sukelia tiesiog paniką, o kitas čia pat visai nieko negirdi, nes jo ausys, matyt, nepagauna žemųjų tonų. Žemės drebėjimo gausmas kaip tik dažniausiai esti žemas, duslus. panašus į traukinio dundenimą per tiltą, į dėžės traukimą per grindis, į tolimos perkūnijos grumenimą. Kartais jis būna triukšmingesnis, kaip akmenų nuo kalno riedėjimas kaip durų daužymas, kaip jūros bangu į krantą mušimas, kaip tolimas sprogimas ar didelės patrankos bubenimas tolumoje. Tai vėl gali būti panašu į gyvulių būrio bėgimą, į krioklio ūžimą ar į vargonų pamėdžių žemuosius balsus. Kartais garsas girdisi visai nejaučiant paties drebėjimo. (Jis esti silpnutis.) Nuostolingieji drebėjimai visuomet esti triukšmingi. Jei tuo laiku būsi ore, tikrai jį girdėsi.

Drebėjimai jūroje

Mūsų žemelė turi daug jūrų. Aišku, dreba ir jų dugnas, iškyla ir grimsta salos. Kai kur salose apstu ugniakalnių. Bet tie visi dažni dugno drebėjimai nuostolių padaro nedaug, nebent nutraukia telefono kabelius ir nutrenkia daug živų. Jei laivui plaukiant netoliese sudreba dugnas, keleiviai tuojau pajunta, lyg kas laivą daužo iš apačios. Visi apmiršta, manydami, kad laivas užplaukė ant povandeninių uolų. Kapitonas staiga sustabdo motorus... Jūrininkai bėgioja, tikrina, sonarais matuoja gylį... Ir nieko blogo neranda Ačiū Dievui!

Bet visai kas kita dedasi, jei jūros dugnas persprogdamas, staiga nusmunka ar pakyla arba jei nugriūva aukštų povandeninių kalnų šlaitai. Toje vietoje išsijudina milžiniškos vandens masės. Jos skleidžiasi į visas puses potvyninėmis bangomis. Kartais tokias bangas sukelia ir stiprūs drebėjimai žemynuose netoli jūros krantų.

Šios bangos esti labai skirtingos nuo kasdieninių bangų. Atviroje jūroje jų aukštis retai viršija vieną metrą, užtat jų greitis — nesvietiškas. Pacifike jos lekia 800 km per valandą. o Atlante, kurs ne toks gilus. tik 320 km. (Tokiu greičiu bangos ėjo po Grand Banks drebėjimo 1929.) Tai fantastiška! Ar ne? Laivo keleiviai šių greituolių bangų, paprastai, nepastebi ir nepajunta, be to, jos seka viena kitą dideliais atstumais (150 — 500 km). Tokioms bangoms duotas ir skirtingas pavadinimas Tai seismines jūrų bangos. Salų ir žemyno pakraščių gyvenntojams šis vardas pamatuotai kelia siaubą daug didesnį, negu žemės drebėjimas.

(Bus daugiau)

Lietuvių knygos anglų kalba ir lenko lietuviškoji apysaka

Ligi pat pastarojo dešimtmečio lietuvių grožinės literatūros pavyzdžių, išverstų anglų kalbon, beveik kaip ir nebuvo. Tik pokario metais, atkilus

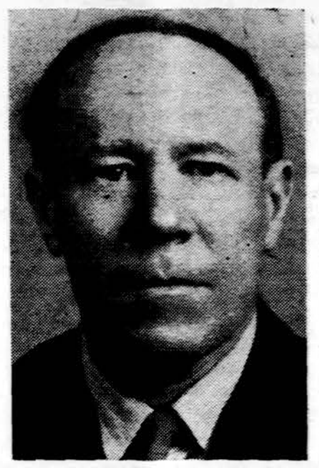

Jurgis Gliauda

Amerikon didesniam mūsų rašytojų ir šiaip literatų — kultūrininkų būriui, pirmieji ledai jau pralaužti. Trumpu laikotarpiu anglų kalba išėjo mūsų liaudies pasakų rinktinė, net trimis laidomis pakartota lietuvių prozos antologija, poezijos antologija, kolektyvinė keturių mūsų prozaikų knyga ir dar viena kita paskiro rašytojo plunksna. Recenzentų ir knygą perkančios šio krašto visuomenės mūsų žodinė kūryba buvo sutikta gana palankiai, nepasigailėta laikraščių bei žurnalų skiltyse rimtai vertinančio žodžio. Tad ir labai svarbu. kad sėkmingai išvystytas mūsų veržlumas šia kryptimi nesumažėtų. Kol kas, atrodo. šio pavojaus nėra. Kaip jau buvome rašę čia birželio 29 dienos laidoje, **Jurgio Gliaudos "Namų ant smėlio"** angliškosios versijos recenzija "Time" žurnalo literatūriniuos puslapiuos yra džiugus tokios prielaidos konstatavimas.

J. Gliaudos pasisekimo atveju, atrodo, mums vertėtų susimąstyti dar ties viena problema. Lig šiol mūsuose buvo susi kloščiusi beveik nediskutuotina nuomonė, kad reprezentuodamiesi sava kūryba svetimuosiuose, mes turime rodyti joje tik savo tautos dvasia. J. Gliauda pasielgė priešingai — vaizdavo vokiškos dvasios labirintus nacinės ideologijos košmare. Rezultate — viskas vis tiek išėjo lietuvių literatūros naudai. Tad ir būtų suabejotina anos įsisenėjusios taisyklės visuotinumu. Kartais laiminga išimtis, kaip Gliaudos atvejas rodo, gali būti taipgi labai naudinga ir prasminga.

Ir šitaip atsitinka ne tik mūsuose. Šitaip būna labai dažnai ir kitose literatūrose, kai rašytojo kūryba išeina už jo krašto ribų, kaip tik vaizduodama ne savuosius. Po ranka štai šių dienų aktualija — lenkų rašytojo **Josef Mackiewicz** apysaka **"Kelias į nežinią"**, kuri dabar išleista Anglijoje ir anglų kalba — Road to Nowhere. Knyga mums artima taipgi ta prasme, kad autorius joje vaizduoja Lietuvą ir lietuvius pirmaisiais bolševikinės okupacijos metais. Knyga Anglijoje jau susilaukė reikšmingo dėmesio. Štai ji tenai rugpiūčio 4 d. The Sunday Times pus lapiuose plačiai recenzuojama ir vertinama nuolatinio to žurnalo (panašaus į amerikietiškąjį Time) knygų apžvalgininko Frederic Raphael, atvejų atvejais minint ir apysakos veiksmo vietą — Lietuva ir tragedijos ištiktus jos žmones — lietuvius.

Gliaudos ir Mackiewicz atvejas mūsu rašytojų kūrybinėms plunksnoms gali priminti dar ir kitą dalyką, būtent, anglosaksams galima labiau užimponuoti ne jų pačių gyvenimo temomis (čia būtų ir sunku jų rašytojus pralenkti), bet kaip tik egzotiškesnėmis kitų kraštų, čionykščiam skaitytojui ma au žinomomis, tad ir savaime malsesnėmis, temomis. O štai kaip tik ir liudija akivaizdus dėmesys minėtoms Gliaudos ir Mackiewicz knygoms, susilaukusioms palankių recenzijų milijoninio tiražo spaudoje.

k. b.

Eilinius žmones nelaimė parbloškia, geresniems duoda naują ryžtą ir aukštesnį polėkį.

— J. Mueller

SINCLAIR HC GASOLINE

ST. ŠARAUSKAS, dipl. automatinių transmisijų ir motorų specialistas, prie transmisijų išdirbęs 12 metų, **PAŽANGOS** garaže, **SINCLAIR** gazolino stotyje, atidarė transmisijų ir motorų taisymo skyrių. **PAŽANGOS** garaže atliekami ir kiti darbai: mašinų išlyginimas, (body) dažymas, automatinis plovimas ir daug kitų darbų.

2637 W. 47th Street, Tel. LA 3-9663

CHICAGO 32, ILLINOIS

"YOUR STRONGHOLD FOR SAVINGS"

MORTGAGE LOANS AT LOW RATES 5% to 6%

Call or Come in Person

4 1/2 % PER ANNUM CURRENT RATE

SUPREME SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

1751-1755 W. 47th St. Chicago 9, Ill. YArds 7-3895

Peter P Kezon PRESIDENT

ON ALL SAVINGS

FEDERAL SAVINGS AND LOAN INSURANCE CORPORATION INSURED UP TO $10,000

SAVINGS IN by 10th EARN FROM the 1st

"THE BEST PLACE IN THE WORLD TO SAVE"

TVOROS

(CHAIN LINK FENCE)

Geležies tūrekliai (railings), aluminijaus garažo durys ir kiti geležies, aluminijaus ir stiklo gaminiai.

Tel. LU 5-6291 ar PR 8-2781

KOSTAS BUTKUS

GRADINSKAS

J. G. TELEVISION CO.
2512 W. 47th St., FR 6-1998
TV, RADIJAI, HI-FI, VĖSINTUVAI
Parduodam ● Taisom ●
Sekm. uždaryta

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ IR KITUS KRAŠTUS

Registruota U.S. Department of Justice ir paskelbta U.S. Department of Commerce.

COSMOS PARCEL EXPRESS, Corp.
3212 S. Halsted, Chicago 8, Ill.
Tel. — CA 5-1864
ir
MARQUETTE GIFT PARCEL SERVICE
2439 W. 69 St., Chicago 29, Ill.
Tel. — WA 5-2737
E. ŽUKAUSKAS

Įsigaliojo naujas patarnavimo būdas, užsakant dovanas, gamintas Sov. Sąjungoje

REMDAMASIS SUTARTIMI, SUDARYTA SU VNIEŠPOSYLTORGU

COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION

PRADĖJO PRIIMTI APMOKĖTŲ DOVANŲ UŽSAKYMUS

JŪSŲ GIMINĖMS, GYV. LIETUVOJE.

● Jūs čia apmokate visą dovanų kainą.
● Gavėjui nieko nereikia mokėti.

AUTOMOBILIAI	SKALBIAMOS MAŠINOS
ŠALDYTUVAI	TELEVIZIJOS
DULKIŲ SIURBLIAI	DVIRAČIAI
SIUVAMOS MAŠINOS	ŠIMTŲ DAIKTŲ PASIRINKIMAS

Dėl smulkių innformacijų ir katalogo kreipkitės į pagrindinį skyrių:

COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION

45 WEST 45th ST., NEW YORK 36, N. Y. Tel. CI 5-7905

VALANDOS
Pirmad. nuo 12 iki 8 po piet
Antrad. nuo 9 iki 4 v. po piet
Trečiad. uždaryta visą dieną.
Ketvirt. nuo 9 iki 8 po piet
Penktad. nuo 9 iki 8 po piet
Šešta. nuo 9 iki 12:30 po piet

4 1/2 % on investment accounts

Chicagos Savings bendrovės naujai padidinta įstaiga su dviem kiemais automobiliams užima 290 pėdų plotį. Tai viena įdomiausioji ir mūsų klijentų patogumui puikiausiai įrengta įstaiga Chicagoje. Aukšti dividendai, apdraustas saugumas, skubus ir malonus patarnavimas.

Taupykite ir skolinkite pinigus Amerikos Lietuvių Sostinėje — Marquette Parko apylinkės centre.

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

6245 South Western Ave. Chicago 36, Illinois GRovehill 6-7575

Member of Lithuanian Chamber of Commerce of Illinois

TAUPYK

STIPRIAUSIOJE CHICAGOS TAUPYMO BENDROVĖJE

STANDARD FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

4192 ARCHER AVE. CHICAGO 32, ILLINOIS Virginia 7-1141

● Turtas $84,000,000 ● Ats. Fondas virš $8,000,000 ●

54 metų bėgyje Bendrovė visuomet išmokėjo taupmenas pagal pareikalavimą.

◆ PASKOLOS NAMŲ REMONTAMS duodamos be jokių priedinių paskolos sudarymo išlaidų.
◆ NAMŲ PASKOLOS duodamos lengvomis sąlygomis iš žemiausių nuošimčių.

JUSTIN MACKIEWICH, Valdybos Pirmininkas

JUSTIN MACKIEWICH Jr., Prezidentas

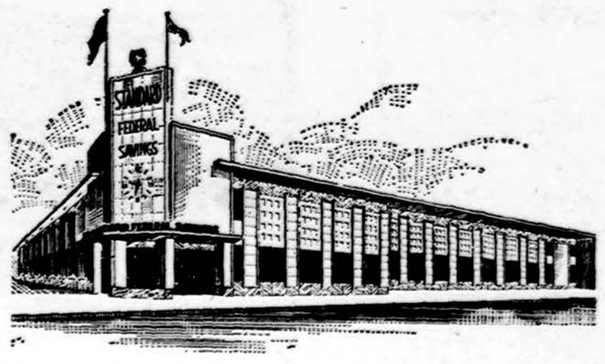

DARBO VALANDOS:
Pirmad. 9 iki 8 val. vak.
Antrad. 9 iki 4 val. vak.
Trečiadien. — nedirbama.
Ketvirtad. 9 iki 8 val. vak.
Penktad. 9 iki 4 val. vak.
Šeštad. 9 iki 12 val.

FEDERAL SAVINGS AND LOAN INSURANCE CORPORATION SAFETY OF YOUR SAVINGS INSURED UP TO $10,000

VIENOS MINUTĖS NAKTIS

Š. m. liepos 20 d. saulės užtemimo įspūdžiai

A. RADŽIUS, Baltimore, Md.

Dalinį saulės užtemimą beveik kiekvienas esam matę, bet pilnas užtemimas tai retas įvykis atskiro žmogaus gyvenime. Astronomai skaičiuoja, kad vienа ir ta pati žemės vieta gali tikėtis pilno saulės užtemimo tik kartą per 360 metų! Tad kaip atsispirti pagundai, jei užtemimas vyksta atostogų metu, ir ta palaimintoji žemės vietelė nesunkiai pasiekiama automobiliu.

Gražiajam Kennebunkporte, kur atostoginiai malonumai gai vino aptingusius sąnarius, atsirado ir daugiau entuziastų. Tėvas Juvenalis įsivertė automobilin baltavamzdį teleskopą, tėvas Pijus nepamiršo savo siderinio laikrodžio ir glėbio astronominės literatūros. Prie mūsų dar prisidėjo atostogaujantis kun. Paimanskis. O mano žmona pirmą kartą savo gyvenime taip susidomėjo astronomija, kad su didžiausiu moksło troškuliu prisijungė prie visos ekspedicijos. Tad penkiese pasileidom per gražiuosius Maino kalnelius Newporto link.

Po gerų poros valandų kelio patekom į zoną, kurią mėnulis šiandien po piet užtemdys. Štai šalia kelio gražioj pievelėj, žmogus, pasistatęs teleskopą, kompasu tikrina pasaulio šalių kryptis. Netoli jo ganosi karvė. Bet ji, mokslinės atmosferos pagauta, ne tiek žole skabo, kiek žiūri į laibą žiūroną ir, ilga uodega baidydama įkyrias muses, kantriai laukia, kada stebėtojas pakvies ją pažiūrėti per teleskopą užtemusion saulėn.

Kiek pavažiavę ir pasižvalgę geresnių stebėjimo vietų, susto jome prie Sebasticook ežero. Vaizdas gražus. Priešais platus, viliojantis vanduo, tolumoje kalneliai, o aplink miškai. Nutarėme čia sustoti ir įsitvirtinti. Mūsų dešinėje jau stovyk lavo grupė stebėtojų su keturiais teleskopais. Kairėje, kiek toliau, ant tiltelio stovėjo būrys automobilių. Tarp jų irgi baltavo keletas iškeltų teleskopų. Prie mūsų atsirado draugiš kas amerikietis, pečius apsikarstęs foto aparatais, žiūronais. Esąs astronomijos daktaras, astrofizikas, vadovaująs netoliese esančiai skautų stebėtojų grupei. Sako, mes gerą vietą apsirinkę, ir mažu kišeniniu sekstantu nustatė, kokiam aukš ty nuo horizonto matysime saulę užtemimo metu. Tėvas Pijus su svečiu ėmė nagrinėti Veneros tranzito problemas, o tėvas Juvenalis kibo matuoti savo plačiavamzdį instrumentą. Kai astrofizikas nuėjo, tėvas Pijus, priglaudęs radijo aparatą prie ausies, pranešinėjo oro sąlygas. Deja, oras nebuvo palankiai nusiteikęs. Nerodė didelio pritarimo mūsų žygiui. Jau iš pat ryto debesys buvo apgulę visa dangų. Bet po piet pradėjo blaivėti, debesys nuslūgo ir, mūsų džiaugsmui, pasirodė skaisti saulė. Jos spinduliai puolė maudytis į ežero vilneles, bet apskritimo kraštelis buvo truputį nugraužtas. Užtemimo dalinė fazė jau prasidėjo ir gana greitai plėtėsi. Saulė atrodė lyg sausainis, smaližiaus vai ko atsikastas.

Laukimo įtampa kas kartą didėjo. Tėvas Juvenalis atrodė suaugęs su teleskopu, bet saulė nuolat pabėgdavo iš jo stiklų. Nelengva laukinę gamtą pažaboti moksliniais instrumentais ir įspausti dangaus kūnus į siaurus teleskopo rėmus.

Jau pusę saulės disko mėnulis nukando. Pasidarė žymiai tamsiau ir šalčiau. Bet, štai, iš vakarų pusės ėmė kilti nauji debesys. Jie buvo greitesni, negu mėnulio šešėlis, ir betemstanti saulė pasinėrė į retus išdraikytus debesis. Ačiū Dievui, kad jie reti, per juos dar galėjom matyti siaurą saulės piautuvėlį. Pagaliau tas piautuvėlis tapo tik šešėlis, o jo keliose vietose staiga ištryško aštrūs spinduliai. Tai garsieji Baily karoliukai. Jie greit prapuolė, ir saulė tapo tamsi, apsupta debesimis, tartum pakulomis. Pro jų plyšius žėravo saulės vainikas. Deja, jo didingumu negalėjom pasigrožėti, nes tie debesys, debesys, mūsų priešai...

Tamsi glūduma apgaubė visą gamtą. Naktis, keista ir paslaptinga: toks žalsvas ir vėsus tamsumas. Kažkur aukštai, viršum debesų praūžė raketinis lėktuvas, dar labiau padidindamas užtemimo paslaptingumą. Bet žvaigždžių nematyt. Nei Merkurijaus, nei Veneros, nei Polluxo su Castoru. Negailestin gi debesys viską laikė paslėpę.

Staiga apatiniame saulės disko krašte pratrūko šviesos pluokštelis, ir vienos minutės naktis ėmė aušti. Tačiau paslaptinga nuotaika dar tebelaikė apglėbusi žemę ir žmogų. Ežere plūduriavo valtis, lyg nerasdama kelio į krantą, lyg nenorėdama palikti užtemusių vandenų.

O mes tylūs ir susimąstę dar žvalgėmės po šviesėjantį dangų. Užtemimo trumpumas nepasotino įspūdžių troškulio. Jei galėtumėm, prilaikytumėm mėnulį bent pusvalandžiui. Bet sugauk jo šešėlį, jei gudrus: jis lekia daugiau kaip 3000 mylių per valandą.

Saulė užtemo, bet ekspedicijos ūpo neužtemdė... Iš kairės: tėvas Pijus, A. Radžius, tėvas Juvenalis ir kun. Paimanskis.

Kronika

● **Panevėžio monografija,** kurią leidžia Panevėžiečių klubas, talkininkaujant Lietuviškos knygos klubui, jau atspausdinta "Draugo" spaustuvėje ir išvežta į rišyklą.

Monografiją redagavo Juozas Masilionis ir Redakcinė komisija: Antanas Rukuiža, Antanas Vadopalas ir Povilas Žilys. 24 autoriai 72 pagrindiniuose straipsniuose duoda įdomių geografinių ir istorinių žinių apie Panevėžio miestą ir plačiąsias apylinkes. Knyga yra "Liet. enciklopedijos" dydžio, 432 pusl., gausiai iliustruota. Bus gaunama "Drauge".

Ši monografija, nors ir nepretenduodama būti preciziniu informaciniu šaltiniu, panevėžiečiui skaitytojui primins gimtąjį Lietuvos kampelį, iškels iš užmarsties daug mielų vietų ir vardų. Su įdomumu ją skaitys ir kitų Lietuvos apylinkių žmonės.

● **Kodėl blogas Baltrūno romanas?** "Pergalėje" atspausdinus naująjį A. Baltrūno romaną "Tu mane šauki?" ir liepos 9 d. Vilniaus plenume A. Sniečkui jį pasmerkus, susidomėjimas romanu, suprantama, dar pakilo. Būdinga tai, kad Baltrūnas iki šiol komunistinių kritikų buvo vertinamas teigiamai (pvz. jo apysaka "Tolimi keliai"). O dabar, kai autorius pabandė pavaizduoti šių dienų gyvenimą, jau negerai ir dar prieš Vilniaus plenumą, matyt, jau buvo nuspręsta Baltrūną, kaip kiek seniau ir Lankauską sudrausti varoviškai. Štai, J. Slupšinskas "Tiesoje" (158 nr. liepos 7) paskelbtame romano vertinime atpasakojęs tariamai slogius epizodus, pažymi, kad autorius siekęs parodyti, kaip laužomas asmenybės kulto ledas. Esą romano herojai eina nuo vieno butelio prie kito, iš vienų išgertuvių į kitas, autorius kapstąsis menkystų sielose. Vis dėlto vertintojas Baltrūnui pripažino stilistinį kruopštumą, kuriuo dvelkia dialogai, tačiau visumoje kūūrinys esąs pastatytas ant dribsmėlio.

SUNKUMŲ AKIVAIZDOJE

Žmogus iš prigimties yra nerangus, ir jei tenka sutikti sunkumų, pagunda būna jam visuomet labai didelė arba paviršutiniškai pereiti sunkumus, arba patogiai juos apeiti. Bet ne tokiu būdu yra nukaujami slibinai, kurie tyko mus pakelėj ir nori išplėšti mūsų laimę. Nenusikratyk lengvai savo prievolių ir neapeik kliūčių, bet pereik per jas! Sugriebk slibiną už galvos ir nusmauk jį!

Orison Swett Marden

TELEVIZIJAS
paprastas ir spalvotas nebrangiai taisau. Už patarnavimą vietoje $3, už dirbtuvės darbą — $10 ir dalys. Pigios paveikslinės lempos.
J. MIGLINAS
2549 W. 69th St. II a., PR 6-1063

DURYS — LANGAI iš "NYLACHRON"
(naujas gaminys)
po 6 metų laboratorinių tyrimų išleistas į rinką. Šis gaminys yra 1000 kartų atsparesnis šalčiui ir karščiui negu plienas ir nekeičia spalvos. Iš šios medžiagos gaminami antrieji žieminiai langai, kurių konstrukcijos patvarumas neprilygsta jokiam kitam tos rūšies gaminiui. Tikrai amžinas nuosavybės investavimas, sutaupant šilimą ir priežiūrą.
Pas mus galite gauti atpigintus aluminijaus ir stainless-steel langus, duris, stogelius ir kitus metalo ir stiklo gaminius.
Teirautis:
KOSTAS BUTKUS LU 5-6291
ALGIRDAS BAZARAS GR 6-1760

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
ir kitus kraštus
P. NEDZINSKAS, 4065 Archer
Chicago 32, Ill. Tel. YA 7-5980

DAINA ELECTRONICS
TV - RADIJAI - JUOST. REKORDERIAI
STEREO FONOGRAFAI - PLOKŠTELĖS
ANTENOS - BATERIJOS - LEMPUTĖS
EL. VIRT. PRIETAISAI - LAIKRODŽIAI
Viskam žemiausios kainos ir garantija
3321 S. Halsted St. - CLIFFSIDE 4-5665

MOVING
S. SERĖNAS perkrausto baldus ir kitus daiktus. Ir iš toli. Miesto vidimai ir pilna apdrauda.
2047 W. 67 Pl. WA 5-8063

WESTERN AUTO SERVICE
Automatic Transmission, Motor Tune-UP & Overhauling, Body & Fender Work-Welding-Painting.
Sav. ST. ŠČERBA LA 3-1790
4318 S. Western, Chicago 9, Ill.

10%, 20%, 30% pigiau mokėsite už apdraudą nuo ugnies ir automobilio pas
FRANK ZAPOLIS
3208½ West 95 Street
Chicago 42, Illinois
Tel. GA 4-8654 ir GR 6-4339

LIETUVIŲ PREKYBOJE TERRA
3237 West 63rd St., Chicago 29, Ill., tel. 434-4660
Gintaras, puošmens ir brangenybės, lietuviškos knygos ir muzikos plokštelės, kristalas, stalo sidabras, japonų ir bavarų porcelano servyzai, meniškieji odos dirbiniai ir d. kt.

FRANK'S T.V. & Radio, Inc.
3240 S. HALSTED STREET
Didelis pasirinkimas įvairiausių televizijos, radio, stereo aparatų, oro šaldytuvų - air conditioner. Pardavimas ir taisymas.
Telefonas: CA 5-7252

4½% current dividend — 5% on investment bonus
4½% DIVIDENDŲ MOKAM PAGAL VISAS TAUPYMO SĄSKAITAS
Už 4 metų investavimo bonus mokame 4½% dividendų kas pusmetį ir dar išmokame po ½% už kiekvienus metus, 4 metams pražjus.
BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
4071 ARCHER AVENUE, CHICAGO 32, ILLINOIS
Valandos: Pirmad., antrad., Penktad. ir Šeštad. 9 v. r. — 4:30 p. p.
Trečiad. uždaryta: ketvirtad. 9 v. r. — 8 p. p.

Kas tik turi gerą skonį,
Viską perka pas Lieponį!
LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI
TURI DVI KRAUTUVES CHICAGOJE:
BRIDGEPORTE, 3207 S. Halsted St., Victory 2-4226
Vedėjas E. RUDAITIS
FURNITURE CENTER, INC.
MARQUETTE PK., 6211 S. Western, PRosp. 8-5875
Vedėjas J. LIEPONIS
Pirmad. ir ketvirt. nuo 9 iki 9:30; kitom dienom nuo 9 iki 6 v. v. Penktadieniais vakare iki 9:30 val. vakaro. Liepos ir rugpiūčio mėnesiais sekmadieniais uždaryta.

KVIEČIAME APLANKYTI MŪSŲ NAUJAS PATALPAS

CRANE SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION
B. R. PIETKIEWICZ, Prez.
2555 West 47th St. Tel. LAfayette 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING
4½%
Naujas aukštas dividendas mokamas už investavimo sąskaitas.
PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMČIUS NUO 1 D.
Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.
VALANDOS: PIRM. ir KETV. ..... 9 v. r. iki 3 p. p.
ANTRAD. ir PENKT. ..... 9 v. r. iki 5 v. p.
ŠEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. Trečiad. uždaryta

TAUPYKITE MUTUAL FEDERAL SAVINGS SAUGIOJE, LIETUVIŠKOJE TAUPYMO BENDROVĖJE, KURI PASIŽYMI SAVO REKORDU:
● Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
● Nuo 1905 metų pergyveno karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjo kiekvieną sutaupytą dolerį.
● Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atsinešite savo banko knygutę.
● Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.
● Dabartinis mokamas dividendas 4½% visose taupymo sąskaitose.
FEDERAL SAVINGS AND LOAN INSURANCE CORPORATION — SAFETY OF YOUR SAVINGS INSURED UP TO $10,000.
MUTUAL Federal SAVINGS
and Loan Association
Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: VIrginia 7-7747 John J. Kazanauskas, Pres.
ĮSTAIGOS VALANDOS: Pirmadieniais, antradieniais ir penktadieniais nuo 9 iki 4 v. Ketvirtadieniais nuo 9 v. iki 8 v., šeštadieniais nuo 9 iki 1 v. Trečiadieniais uždaryta visą dieną.
AUTOMOBILIAMS VIETA GRETA MŪSŲ ĮSTAIGOS

4½%
ON INVESTMENT SAVINGS ACCOUNTS
• TURTAS VIRŠ $25,000,000,00
• REZERVAS VIRŠ $2,000,000,00
• 66 SAUGŪS METAI
• NAUJA DIDELĖ AUTOMOB. PASTATYMO AIKŠTĖ
ALBERT T. AUKERS, PRESIDENT
"Where people make the difference"
DISTRICT SAVINGS
3430 SOUTH HALSTED • CHICAGO 8, ILLINOIS
OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, 9 - 4; Thursday, 9 - 8; Friday, 9 - 6; Saturday, 9 - 1; Wednesday closed.

SUTAUPYKITE NUO $500 IKI $1000
ANT NAUJO AR VARTOTO AUTO!

Balzekas Motor Sales, Inc.
DIRECT FACTORY DEALER FOR:
CHRYSLER - Imperial — PLYMOUTH - Valiant — STUDEBAKER - Lark
300 gerų vartotų automobilių. Labai nužemintom kainom. Galima pirkti be pinigų.
BALZEKAS MOTOR SALES, 4030 Archer Ave., VI 7-1515
Didžiausia ir teisingiausia Automobilių įstaiga Amerikoje

FILMŲ ĮVAIRUMAI

STASĖ SEMĖNIENĖ

Meistriškas filmas apie baisųjį žmogų

Visiškai sugedusio žmogaus gyvenimo atpasakojimas — "Hud" yra meistriško filmo pavyzdys. Hud yra svarbiausias charakteris: be galo blogas sa vimeilis, tuščias, arogantiškas ir žiaurus. Paramount tikisi, kad žodis "hud" bus įsūnytas amerikiečių kalboje ir vartojamas, kaip daiktavardis apibūdinti perdėm netikusiam žmogui. Panašiai, kaip tarptautinėje plotmėje jau įsipilietino "tartiufas, donžuanas, kazanova" ir kit.

Martin Ritt filma surežisavo skrupulingai kruopščiai, taip, kad charakteriai ir atskiri nuotykiai darniai įsiaudžia į visumą. Fotografavimas, nors tik juodas - baltas, yra aukščiausios technikos pasiekimas, išgaunant iš Texas dangaus ir Texas lygumų, ištraukiant iš jų tą tuštumos pajautimą, kurį žmogus turi kaip nors ir kuo nors užpildyti.

Pasakojimas liečia trijų generacijų Texas ūkininkus (ranchers) — Bannon. Berniukas Lon (Brandon de Wilde) renkasi dvejopą gyvenimo kelią: tarp idealizuojamojo dėdės laisvo "vandravojimo" ir senelio idealizmo. Tekstas su pasisekimu perduoda tą baisią neapykantą tarp tėvo ir sūnaus, kuri yra konflikto priežastimi tarp senų kelių ir naujųjų.

Šalia stipriausiai pasireiškusių vaidmenų: Hud — šalto egoisto. Paul Newman meniškai perduoto, ir Patricia Neal (Almos) — šiltos realistės, ir kiti, artimai susieti, puikiai suvaidino: Melvyn Douglas ir Brandon de Wilde.

Režisierius Ritt kreipia didelį dėmesį į detales, ir tik dėka jo tie keturi žmonės lieka taip nepamirštamai gyvi.

"Hud" yra žemiškoji drama, parašyta, surežisuota ir suvaidinta giliu supratimu. Ne kiekvienam filmas patiks, bet jame nebus nuobodžiaujama. Tik suaugusiems.

Didžioji invazija

Jau 1960 m. filmų gamintojas Darryl F. Zanuck, žinomas kaip genialusis organizatorius, nors ir 60 m. amžiaus, pradėjo rūpintis pastatyti filmą **"The Longest Day"**, remiantis Cornelius Ryan labiausia perkama (netoli vieno milijono egz.) istorine knyga apie invaziją. Ir taip sekančiais metais, penkiems rašytojams rašant tekstus, penkiems režisieriams režisuojant ir 37 kariškiems patarėjams patariant, buvo pradėtas sukti filmas apie 1944 m. birželio 6 d. įvykį.

O tada — prieš 19 metų šiauriniame Prancūzijos pakraštyje vyko pragaras žemėje. Sąjungininkų bombonešiai sėjo iš aukštybių mirtį bei pražūtį. Prie Normandijos buvo sutelktos galingiausios jėgos, kokių pasaulis dar nebuvo matęs: 5,000 transportinių ir karo laivų, penkiose vietose, vokiečių apšaudomi, krantan masiniai lipo, lyg skėriai, 150,000 sąjungininkų karių. Žuvo per 10,000 sąjungininkų vyrų ir gal tiek pat ar kiek mažiau vokiečių.

Šitokią vadinamą D —Day 3 valandas nenusibostančiai stebi žiūrovas tame epizodiniame, dokumentiniame filme. Karišskas filmas, kainavęs 20th Century - Fox bendrovei 10 milijonų dol. (daugiausia bet kada išleista nespalvotam filmui), labiausiai patiks vyrams, bet tinka ir visai šeimai. Ir šitame epiniame Hollywoodo filme net ir pro žiaurumus prasiskverbia maloniai laukiamas humoras.

Filme dalyvauja apie... pusšimtis žvaigždžių. Šiame tarptautiniame sąstate bent dalis jų paminėtini: William Holden, Henry Fonda, Peter Lawford, John Wayne, Richard Burton, Richard Todd, Curt Jurgens, Robert Ryan, Mel Ferrer, Leo Genn ir kt.

O vis dėlto, filmas nebe priekaištų. Pagal žmonių pasakymą: kai dvi auklės — vaikas be galvos! Čia daug ko per gau su: pasikalbėjimų, aktorių ir režisavimo be paties režisieriaus.

ALEKSANDRUI RUŽANIEC - RUŽANCOVUI 70 METŲ AMŽIAUS

J. DAINAUSKAS

Aleksandras Ružaniec-Ružancovas

1963 m. rugpiūčio 12 d. sukanka 70 metų žymiam bibliografui Aleksandrui Ružaniec-Ružancovui, buvusiam nuo 1921 iki 1940 metų Lietuvos Kariuomenės Centrinės Bibliotekos viršininkui, kuris lietuviškos bibliografijos darbą, daugiau kaip per 40 metų jį tęsdamas, vykdo ir dabar, gyvendamas Danville, Illinois.

A. Ružaniec - Ružancovas savo kilme gudas ir didelis laisvosios Gudijos patriotas, rašytojas, ginklu kovojęs dėl savo tėvynės, o taip pat ir dėl Lietuvos laisvės. 1919 m. už kautynes prieš bolševikus ties Daugpiliu, kur jis, kaip majoras, vadovavo gudų daliniui, gavo Vyčio Kryžių. Likęs po I Pasaulinio karo Lietuvoje, jis rūpinosi savo demobilizuotų gudų karių likimu, aktingai dalyvavo laisvosios Gudijos spaudoje, drauge įsijungdamas į Lietuvos atkūrimo darbą. Jis gavo organizuoti ir tvarkyti Centrinę Kariuomenės Biblioteką. Jis taip pat daug nuveikė ir Lietuvos bei Kauno miesto priešgaisrinės apsaugos organizavime, bet daugiausia sielos įdėjo į Lietuvos bibliografinės tarnybos suorganizavimą. Jo pastangomis Kaune 1928 m. buvo įsteigtas žurnalas "Bibliografinės Žinios". Jis yra išleidęs: 1) "Lietuvos karo bibliografija 1917-1922", 2) "Lietuvos periodinė spauda 1928", 3) "Lietuvos periodinė spauda 1929-1930" 4) "Centrinės Kariuomenės Bibliotekos Katalogas", apimantis daugiau kaip 1000 puslapių. Atsidūręs tremtyje, dar 1948 m Memmingen, tremtinių stovykloje, pradėjo leisti lietuviškos bibliografijos leidinį "Knygų Lentyną", kurį jis ir dabar tvarko, kruopščiai rinkdamas ir skelbdamas bibliografines žinias apie kiekvieną leidinį lietuvių kalba, išleistą emigracijoje. Jo pastangomis "Knygų Lentyną" gauna viso pasaulio didžiosios bibliotekos, tuo sužinodamos apie lietuviškus leidinius. Labai svarbu, kad tas darbas nenutruktų.

J. KARVELIO PREKYBOS NAMUOSE - naujose patalpose
2715 West 71 Street, Chicago 29, Ill., tel. 471-1424

Rasite didelį įvairių prekių pasirinkimą, kai kurias paminėsime:
1. Visas liet. knygas, plokšteles, žurnalus, laikraščius — trumpai pasakius visą liet. spaudą.
2. Gintaro, odos, medžio ir kitus meno kūrinius su Lietuvos vaizdais, kurie primena mūsų Tėvynę.
3. Rašomas mašinėles su liet. ir kitų kalbų raidynais.
4. Laikrodžių OMEGA ir kitų fabrikų įvairiausių rūšių.
5. Siuntiniai siučiami į Lietuvą ir kitus kraštus ir jiems įvairių medžiagų ir kitų prekių tinkamų siuntimui.
6. TAISOMI LAIKRODŽIAI, RAŠOMOS, siuvamos ir skaičiavimo mašinos prityrusių specialistų.

Visko išvardinti neįmanoma, ką bepirktumėte, pasiteiraukite J. KARVELIO PREKYBOS NAMUOSE, 2715 W. 71 St., Chicago 29, Ill., tel. 471-1424.

Spic & Span maintenance Service
FLOORS SCRUBBED & WAXED
Maintenance Service
Walls Washed • Windows Cleaned
Hrdwd. Firs. sanded-clnd. or refin.
BONDED & INSURED
HU 3-4790, DAYS 643-9334, EVES.
Residential & Commercial

AMERICAN CONTRACTORS
1—GENERAL REMODELING
2—YEARS OF EXPERIENCE
3—VERY LOWEST PRICES
4—TOP QUALITY WORK ONLY
5—CALL AND BE PLEASANTLY SURPISED
631-2750.
9 A.M.—9 P.M.

CARPENTER, 20 YRS. EXP.
Can do all work myself. Specialing in basement and attic flats.
Talk to me now!
GA 5-5666

Karštame ore nesivarginkite valgių gaminimu.
STAR'S RESTAURANT
Pietūs — Pusryčiai — Užkandžiai.
Steaks — Shrims — Vištiena.
Penktadieniais kepta žuvis.
Būsite aptarnaujami vėsioje, patogioje patalpoje.
3950 W. 26th St. 762-7773

DARGIS DRUG STORE
2425 W. Marquette Road
LAIKE ATOSTOGŲ
nuo rugpiūčio mėn.
15-tos dienos
BUS UŽDARYTA
Sugrįšim rugsėjo mėn.
3-čią dieną
Prašome patikrinti savo receptus dėl pakartotinų išpildymų
Dėkingi esame už Jūsų paramą
CHARLES P. DARGIS
VALANDOS:
Kasdien 9:30 v. r. iki 9 val. vak.
Šeštad. 9:30 v. r. iki 6 v. v.
Treč. ir sekmad. uždaryta

Pristatome Visokių Rūšių STATYBAI IR NAMŲ PATAISYMUI MEDŽIAGĄ
CARR MOODY LUMBER CO.
STASYS LITWINAS, Prez.
3039 S. Halsted St., VI 2-1272
Apkainavimą ir prekių pristatymą teikiame nemokamai
Raštinė atdara kasdien nuo 8 val. ryto iki 6 val. vakaro ir šeštadieniais iki 3 val. p. p.

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY
Manufacturers
Rankomis išpiaustyti paveikslų rėmai. Pritaikinti paveikslams, skelbimų rėmai, metalu aplieti rėmai.
2400 S. Oakley Ave., Chicago
VIrginia 7-7258-59

CAMERAS AND SUPPLIES
MARQUETTE PHOTO SUPPLY
REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MĖGĖJAMS
Daug sutaupysite pirkdami čia įvairių filmų foto aparatus ir jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis Kalėdoms. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atdara pirmad. ir ketvirt. vakarais iki 9 val.
3314 West 63rd Street
Chicago 29, Illinois
Tel. PR 6-8998

VOSYLIUS FOOD MART
2433 W. 69th St., Tel. PR 6-2113
Gamina ir parduoda lietuviškas rūkytas dešras, skilandžius, įvairią rūkytą ir šviežią mėsą. Liet. sūriai, saldainiai, medus, delikat., grocery prekės.

INVENTORINIS IŠPARDAVIMAS
INVENTORINIAME IŠPARDAVIME PIRKSITE VISAS MEDŽIAGAS LABAI PIGIAI.
PASINAUDOKITE ŠIA RETA PROGA!
Stein Textile bendrovė yra pirmoji, kuri parūpino vilnonių, šilko, nylons, taffeta, aksomo ir kitų medžiagų siuntimui artimiesiems į Lietuvą ir tolimąjį Sibirą — už žemas kainas! Gavome specialių medžiagų paltams kaip vyrų, taip ir moterų: Veliūro, činčilos ir "needlepoint", kuriuos dar galima suspėti pasiųsti artimiesiems Lietuvon.
STEIN TEXTILE CO.
616 West Roosevelt Road, Chicago 7, Ill.
TELEFONAS — HARRISON 7-3737
Nemokama vieta mašinoms už kampo į šiaurę Jefferson St., Chernin's aikštėje.
Užuolaidos ir apdengimai baldams siuvami taip pat pagal užsakymą.

NELAUKIT, nes rytoj jau gali būti pervėlu
Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimei ištikus neturėsite jokių nemalonumų.
GENERALINIAI AGENTAI ŠIŲ kompanijų:
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE COMPANY
AMERICAN BONDING COMPANY
AMERICCAN INDEMNITY COMPANY
DUBUQUE FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
FIREMAN'S FUND INSURANCE COMPANY
FIREMAN'S INDEMNITY COMPANY
INDUSTRIAL INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
PACIFIC NATIONAL FIRE INSURANCE CO.
PEARL ASSURANCE COMPANY
RELIANCE INSURANCE COMPANY
UNIVERSAL INSURANCE COMPANY
WESTERN FIRE INSURANCE CO.
WESTERN CASUALTY & SURETY CO.
Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters
O'MALLEY and McKAY, Inc.
222 W. Adams St. Room 800
Telefonas CEntral 6-5206

SEGHETTI TRAVEL BUREAU, Inc.
savo klientų patogumui atidarė naują skyrių miesto centre
176 West Adams St. (Chicago 3, Ill.) tel. STate 2-0796
Dabar galite jų prityrusiu kelionių patarnavimu pasinaudoti 2451 SO. OAKLEY AVE., YArds 7-3278 6 dienas savaitėje, o miesto centre nuo pirmadienio iki šeštadienio.
Abiejuose skyriuose sutvarkys jums kelionės dokumentus, parūpins bilietus lėktuvais, traukiniais, laivais ir autobusais keliauti Europoje, AZIJOJE ar kituose kontinentuose, o taip pat ir P. Amerikoj, Kanadoj ir pačioje Amerikoje įvairiose vietose.

STABDŽIŲ TAISYMAS IR NAUJŲ ĮDĖJIMAS
(COMPLETE BRAKE SERVICE)
KAROSERIJOS TAISYMAS, LYGINIMAS IR DAŽYMAS
(BODY & FENDER WORK)
Taip pat tepimas, dalių keitimas ir kiti smulkūs mechaniški pataisymai.
Nauja dirbtuvė su moderniškiausiais įrengimais.
Naudokitės mūsų žemomis kainomis, garantuotu ir sąžiningu darbu.
ČESAS AUTO REBUILDERS
2423 West 59th Street Chicago 29, Illinois
GRovehill 6-7777

Mūsų erdviose patalpose turime didžiausį pasirinkimą visų moderniškų baldų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kitų namams reikmenų.
ROOSEVELT FURNITURE CO.
LIETUVIŲ ĮSTAIGA
F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS, Sav.
2310 W. Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711
Atdara pirmad. ir ketvir. 9—9 val., antr., treč., ir šeštadieniais nuo 9 iki 6 val. Sekmad. atdara nuo 11 iki 4:30 po pietų

UNIVERSAL SHOE STORE
(Liet. batų krautuvė) YArds 7-0525
(Virš 40 metų Bridgeporte)
Naujausio stiliaus batai visai šeimai
3335 South Halsted Street
Chicago, Illinois
Atdara: Kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro.
Pirmadieniais ir ketvitadieniais nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro.

5% ANT BONUS SĄSKAITŲ
FEDERAL SAVINGS AND LOAN SAFETY OF YOUR SAVINGS INSURED UP TO $10,000 INSURANCE CORPORATION
ir
APDRAUSTA
Didesnis uždarbis už santaupas, paremtas 48 metų patyrimu ir JAV valdžios agentūros apdrauda.
MIDLAND SAVINGS
4040 Archer Ave. • Chicago 32

REMODELING SPECIALIST
Bathrooms, kitchens, sidings, rumpus rooms, room additions, etc.
No money down, long term financing. CHIAGOUKIS BUILDERS, RA 6-7676.

Lietuviška valgykla. Gražiausias lietuviškas restoranas, kuriame gaminami lietuviški valgiai.
Atdara nuo 6:00 valandos ryto iki8:00 valandos vakaro.
"PALANGA" RESTAURANT
6918 So. Western Ave. — GR 6-9758
JADVYGA ir JUOZAS BARTKUS, Savininkai

Jei norit pasiųsti nuosavą daiktą kaip
DOVANĄ Į U.S.S.R.,
ar daiktą pagaminta U.S.S.R.,
(kaip automobilį, dviratį, siuvamą mašiną ir t. t.) naudokitės patarnavimais vienos iš seniausių firmų, kuri turi
30 METŲ
patirtį. Atsilankykit ar rašykit į bet kurią mūsų įstaigą pagrindiniuose miestuose arba mūsų centrinę įstaiga
GLOBE PARCEL SERVICE, Inc.
716 Walnut Street, Phila. 6, Pa.
Tel. — WA 5-3455

Perskaitę Draugą, duokite kitiems pasiskaityti.

NAUJI LEIDINIAI

● **Vaclovas Biržiška, ALEKSANDRYNAS.** Lietuvių rašytojai. II tomas. XVIII-XIX amžiai. Senųjų lietuvių rašytojų, rašiusių prieš 1865 m., biografijos, bibliografijos ir biobiblio grafijos. Išleido JAV LB Kultūros Fondas. Čikaga, 1963 m. Tiražas 1000 egz. Leidinys didelio formato. 500 pusl., įrištas kietuose viršeliuose. Tai paminklinis prof. Vaclovo Biržiškos darbas, taipgi neįkainuojamai reikšmingas Lituanistikos Instituto ir Kultūros Fondo pastangų vaisius. Dabar belieka laukti ir paskutiniojo — trečiojo Aleksandryno tomo. Visi trys tomai sudarys tikrą mūsų senosios literatūros enciklopediją.

● **TĖVYNĖS SARGAS.** Kultūros, visuomenės, politikos ir socialinių mokslų žurnalas 1963 m., nr 1 (23). Šio numerio turinyje pažymėtina: "Lietuvių Krikščionių Demokratų Sąjungos programa", "Lietuvos vadavimo politinės akcijos organai ir jų tarpusavio santykiai". P. Maldeikio "Kas ciesoriaus — ciesoriui ir kas Dievo — Dievui", dr. A. Trimako "Laisvės gretų pranašumas", S. Rauckino "Lietuvių politinis susiorganizavimas tremtyje". A. J. Kasulaičio "Lietuvos laisvinimo problemos iš institucinio — organizacinio taško", kan. V. Zakarausko "Krikščioniškoji demokratija tarptautinėje veikloje" ir "Lotynų Amerika: Ligonis ar gydytojas?". dr. V. Lito "Vengrijos katalikų drama" ir M. Krupavičiaus "Amžinybė pašaukė" (a. a. dr. Juozas Leimonas). Nauio numerio medžiaga didžiausia dalimi sukasi apie visuomenines ir politines temas. Pasigendama aktualių kultūros problemų nagrinėjimo, nors kultūros sektorius viršelio antraštėje įrašytas net pirmoje vietoje. Redakcijai linkėtina ateityje kultūriniu akcentu labiau susidomėti. Mūsų visuomenės liberaliniam sparnui gana forsuojančiai keliant kultūrines — kūrybines problemas, nereikėtų sudaryti įspūdžio, kad kitiems visa tai mažiau rūpi.

● **METMENYS.** Jaunosios kartos kultūros žurnalas. 1963 m., nr. 6. Leidinys įvairus liečiamomis kultūros sritimis ir aktualiomis jų temomis. Grožinės literatūros šiame numeryje pateikia: Liūnė Sutema, Balys Rukša, Danguolė Marcinkutė ir Marius Katiliškis. Išskirtinai stiprūs Sutemos eilėraščiai. Katiliškio novelė parašyta gana slidžia, gerokai pikantiška tema. Atrodo, jog autoriaus ir tenorėta tik tuo pasimėgauti, paįvairinant sunkesnių ir aštresnių Katiliškiui įprastinių problemų įžvalgumą. Literatūros sektoriui priskirtina ir dalykiškas bei platokas R. Šilbajorio žodis apie H. Radausko poeziją ir J. Velaikio naujų apraiškų sovietinėje rusų literatūroje apžvalga bei pašnekesiai literatūros klausimais Lietuvoje 1962 metais. Anketoje A. Škėmos literatūrinei vertei apsvarstyti savas nuomones skelbia: A. J. Greimas, A. Landsbergis, A. Nyka-Niliūnas, K. Ostrauskas, H. Radauskas, A. Staknienė ir R. Šilbajoris. Recenzuojama V. Šlaito rinkinys "Be gimto medžio" (H. Nagys) ir The Green Oak Selected Lithuanian Poetry (R. Šilbajoris). J. Pivoriūnas tęsia gana išsamiai paruoštus Čiurlionio ir jo kūrybos problemų svarstymus. M. Gimbutienė siekia priešistorinius baltų kultūros amžius, nustatydama milčiniškus kadaise baltų apgyventus plotus, pasiremdama upėvardžiais.

Arčiau laikraštinės publicistikos yra K. Drungos svarstymai apie trečiąją jėgą ir santykius su okupuota Lietuva, vietomis oponuojant ankstesniame Metmenų numeryje tuo pačiu klausimu pareikštoms V. Kv. mintims, victomis lyg ir švelninant savotišką V. Kv. "išsišokmą". Tik vargu ar bereikalingas kalbos pradžioje tas šiaip ar taip jau gerokai mūsuose pabodęs vienų tik Metmenų identifikavimasis su ieškojimo alkiu. Argi būtų neįaučiama kad, aštriai pasisakant prieš tikras ar tariamas dogmas, bet nuolat mistifikuojant Metmenų ieškojimą, tas pats ieškojimas daromas savotiška dogma. Pagaliau kūrybinis ieškojimas, ar gi tebėra tik vienų Metmenų atradimas? Argi be Metmenų niekas kitas neieško ir neieškojo? Argi visi žmonijos ligšioliniai, priešmetmeniški kultūriniai laimėjimai pasiekti tiktai gulint ir miegant?

Naujuosius Metmenis daugiausia puošia dailininkės Elenos Urbaitytės ekspresyvios abstrakcijos darbai. Aplamai, pastarasis Metmenų numeris, gal būt, lyginant su ankstesniaisiais, yra mažiau kovingas, bet užtat labiau kūrybingas gry nai kultūrine prasme.

● **Kurt Forstreuter, Deutschland und Litauen im Mittelalter.** (Studien zum Deutschtum im Osten. Herausgegeben von der Senatskommission fuer das Studium des Deutschtums im Osten an der Rheinischen Friedrich - Wilhelm - Universitaet Bonn. Heft 1.). Boehlau Verlag Koeln Graz 1962. 82 psl. — Autorius — Ordino archyvo direktorius Goettingene yra vienas iš geriausių Ordino aktų ir seniausių Lietuvos istorijos šaltinių žinovas. Ši mokslinė studija pateikia objektyvią svarbiausių faktų apžvalgą ir išaiškina jų ryšius. Pozityviai įvertinama senovės lietuvių religija, pažymint, kad ji buvo įleidusi gilias šaknis į lietuvių tautos sielą, atitiko jos tautinį charakterį. Ordino pralaimėjimas aiškinamas jo per didelėmis politinėmis pretenzijomis užsienio ir vidaus santykiuose. Plačiai aptariamas laikotarpis po Žalgirio mūšio Vytauto ir Švitrigailos laikais, kada Vokietijos ir Lietuvos santykiai buvo itin draugiški. Siekdamas panaikinti Lietuvos - Lenkijos uniją, Vokietijos imperatorius Zigmantas rėmė Vytauto karūnavimo planus ir palaikė Lietuvos interesus nustatant valstybės sienas. Knygos pabaigoje prijungtos dar dvi to paties autoriaus mokslinės studijos, spausdintos anksčiau: 1) Die Bekehrung Gedimins (iš "Jahrbuch der Albertus-Universitaet zu Koenigsberg Pr." Bd. VI, 1955) ir 2) Kauen, eine deutsche Stadtgruendung (iš žurnalo "Jomsburg" Jg. VI, 1942).

—o—

ATSIŲSTA PAMINĖTI

TECHNIKOS ŽODIS. Technikos darbuotojų dviménesinis žurnalas. 1963 m., nr. 3.

LAIŠKAI LIETUVIAMS. Religinės ir tautinės kultūros žurnalas. 1963 m. liepos — rugpiūčio mėn., nr. 7 - 8.

MŪSŲ VYTIS. Dviménesinis skautiškos minties žurnalas. 1963 m. gegužės — birželio mėn., nr. 3.

MARGUTIS. 1963 m., liepos mėn.

MOTERIS. Lietuvių moterų žurnalas. 1963 m., gegužėse — birželio mėn., nr. 3 (33).

KIBIRKŠTĖLĖS. XX — jubiliejinės mergaičių stovyklos leidinys. 1963 m. Pirmas ir antras numeriai. Išleista Nekaltai Pradėtosios Marijos Seserų Vienuolyne, Putnam, Conn.

Joseph Ehret, PERSONLICHKEIT UND MASSE IN DER GESCHICHTE. Die neomarxistische Lehre und Beurteilung. Verlag fuer Recht und Gesellschaft AG. Basel. Atspaudas iš STUDIA PHILOSOPHICA, Jahrbuch der Schweizerischen Philosophischen Gesellschaft — Annuaire de la Suisse de Philosophie. Seperatum Vol. XXII, 1962.

Panevėžio monografijos redakcija (iš kairės į dešinę): Povilas Žilys, Juozas Masilionis, Antanas Rukuiža ir Antanas Vadopalas

SAULĖ VISOKIOS GYVYBĖS MOTINA

Du vokiečių rašytojai, Walter Robert Corti ir Rolf Mueller parašė knygą, kurią beskaitydamas stebies, kodėl iki šiol netuvo panašios knygos apie vieną pačių didžiųjų visatos apraiškų.

Knygoje cituojama ištraukos puikaus saulei himno, kurį prieš tūkstančius metų dainavo Egipto faraonas ir poetas Akhenatonas: "Tu sukūrei milijonus formų iš savo pačios esybės... Tu sukūrei žmonių akis, kad taip pat ir jie matytų, ką tu esi sukūrusi. Tavo ranka pagal įgeidį sukietino žemės plutą. Kai tu pateki, žmonės gyvena; kai tu nusileidi, žmonės miršta, nes tu esi bėgąs laikas. Tik per tave mes matome. Visų akys atkreiptos į tavo grožį iki tu dingsti už horizonto..."

Knygos autoriai norėjo priminti arba tiksliau atskleisti skaitytojams visą mokslinę ir poetinę, filosofinę ir religinę visumą, parašytą saulei išgarbinti: saulę ir saules, šviesos stebuklus, naktį ir dieną, augalus ir gyvulius, šilimos palaimą, saulę primityviųjų tautų tikyboje, įsibrovimą į visatą.

Gražaus teksto vertę neparastai padidina ir puikios bei įvairios iliustracijos, vaizduojančios saulinių civilizacijų liekanas, astralinius kūnus, meno kūrinius ir egzotinius burtus.

(Die Sonne — W. R. Corti nud R. Mueller.) **P. G.**

Saulės užtemimų dažnumas

T. von Oppolzer skaičiavimu, per šimtmetį įvyksta vidutiniškai 238 saulės užtemimai. Iš jų 84 būna daliniai, 77 žiediniai, 66 pilni ir likusieji būna matomi kaip pilni tik tam tikroje užtemimo tako dalyje. Likusioje tako dalyje jie matomi kaip žiediniai užtemimai. **(A. R.)**

Mėnulio šešėlio greitis

Neseniai, liepos 20 d. įvykusio saulės užtemimo metu mėnulio šešėlis bėgo žemės paviršiumi daugiau kaip 3000 mylių per val. greičiu. Kanados ir Maine valstybių sieną jis peržengė, lėkdamas apie 3200 mylių per val. ir, nuolat greitėdamas, ties Bar Harbor apie 3450 mylių per val. greičiu. Tad visą Mainą šešėlis perskrido per truputį daugiau kaip pustrečios minutės. **(A. R.)**

Italų satelitas

"Sky and Telescope" žurnalo žiniomis, italai ruošiasi šį rudenį su amerikiečių pagalba paleisti satelitą. Patsai satelitas sukonstruotas ir bus paleistas italų jėgomis, o raketą tam tiks lui duos JAV. Satelitas bus iššautas nuo specialios platformos Indijos vandenyne apie 150 mylių į pietus nuo pusiaujo, netoli Afrikos krantų. Satelito tikslas bus tirti atmosferos pasipriešinimą nuo 150 iki 300 mylių aukštyje. **(A. R.)**

SOPHIE BARCUS RADIO ŠEIMOS PROGRAMOS
Kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 10 iki 11 val. ryto. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto. Vakaruškos pirmad. 7 val. vak.
VISOS PROGRAMOS IŠ WOPA 1490 kil. AM ir 1027 mg. FM
Tel. HEmlock 4-2413
7159 So. Maplewood Ave. Chicago 29, Ill.

MOVING
J. NAUJOKAITIS
Ilgų metų patyrimas ir apdraustas perkraustymas
WA 5-9209 Chicago, Ill

VALYMAS
KILIMAI, APMUŠTI BALDAI valomi. Kambariai plaunami ir dažomi. J. RUDIS
Tel. CLiffside 4-1050

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ ir kitus kraštus
Lietuvių B-vė
WORLD PARCEL SERVICE
2715 W. 71st Street
Chicago 29, Ill. Tel. 471-1424

5%
Interest
Paid on 12 Month
TIME DEPOSITS
For complete information write
HOME INDUSTRIAL BANK
9975 EAST COLFAX
DENVER 8, COLORADO
Please send me detailed information about 5% interest on Time Deposits.
name
street address
city zone state
Check or money order encl.

TAIP,
PAS MUS JŪS GALIT PASIRINKTI TAUPYMO PLANĄ PAGAL SAVO PAJĖGUMĄ... APLANKYKITE MUS GREITAI.
4½% DIVIDENDAI UŽ INVESTACIJAS MOKAMI KAS KETVIRTIS METŲ
SANTAUPOS APDRAUSTOS IKI $10,000 F.S.L.I. KORPORACIJOS

5¼% NAMŲ PASKOLOS IKI 25 METŲ. JOKIŲ PRIMOKĖJIMO PABAUDŲ
ST. ANTHONY
SAVINGS & LOAN ASSN.
1447 S. 49th Ct., Cicero 50, Ill.
Telef. 656-6330 & 242-4395
Joseph F. Gribauskas Exec-Secy.
NEMOKAMA VIETA MAŠINOMS

DĖMESIO!!
FIRMA
PACKAGE EXPRESS AND TRAVEL AGENCY, Inc.
Vyr. Įstaiga 1530 Bedford Ave., Brooklyn 16, N. Y.
Tel. IN 7-5522
Pagal susitarimą su Sovietų Sąjungos Vnešposiltorg priima užsakymus iš Amerikos gyventojų dovanom, aukštos kokybės sovietinėmis prekėmis, kurios bus įteiktos be jokių muitų ar kokių primokėjimų giminėms, gyvenantiems Sovietų Sąjungoje.
Didelis prekių pasirinkimas; tarp jų automobiliai, motociklai, dviračiai, televizijos aparatai, šaldytuvai, radio aparatai, siuvamos mašinos, foto aparatai, laikrodžiai, akordeonai ir t. t.
Prekių pristatymas garantuojamas per 8 iki 40 dienų, atsižvelgiant į tai, koksai daiktas dovanom parenkamas.
Reikalaukite katalogų telefonu ar raštu, kuriuos gausite nemokamai iš mūsų Vyr. Įstaigos:
Package Express & Travel Agency, Inc.

SKIP'S SELF SERVICE Liquor Store
5515 SO. DAMEN AVE. ALL PHONES WA 5-8202
AUGUST — RUGPIŪČIO 8, 9, 10 D. D.

IMPORTED CANADIAN 90.4 Proof 6 YEAR OLD WHISKEY	Fifth	$3.98
POPULAR BRAND OF IMPORTED COGNAC	Fifth	$4.98
KENTUCKY BOURGON 4 Yr. Old 86 Proof	Fifth	$2.69
GRAIN ALCOHOL 190 PROOF U. S. P.	Fifth	$4.89
CINZANO DRY OR SWEET VERMOUTH	Fifth	$1.39
DISTILLED LONDON DRY GIN 90 Proof	Quart	$3.29
MANISCHEWITZ WINE Vin Blanc, Vin Rose, Vin Rouge	Fifth	.69c
ST. ANDREWS BLENDED IMPORTED SCOTCH WHISKY	Fifth	$3.69
CANFIELD'S BEVERAGES All Flavors 6—Quarts		.99c
PRIOR CAN BEER. Case of 24 — 12 oz. Cans	Case	$3.98

J. F. EUDEIKIS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

4605-07 South Hermitage Avenue
Tel. YA 7-1741-2
4330-34 South California Avenue
Telefonas LA 3-0440 ir LA 3-9852

Petkus
TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS
2533 West 71st St. Telef. GRovehill 6-2345-6
1410 S. 50th Ave., Cicero, TOwnhall 3-2108-09
AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

Laidotuvių Direktoriai
MAŽEIKA & EVANS
6845 SO. WESTERN AVE.

TRYS MODERNIŠKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS
MAŠINOMS VIETA
REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai
STEPONAS C. LACKAWICZ
2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213
2314 W. 23rd PLACE Tel. VIrginia 7-6672
PETRAS BIELIONAS
4348 S. CALIFORNIA AVE. LAfayette 3-3572
ANTANAS M. PHILLIPS
3307 LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401
POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911
LEONARDAS F. BUKAUSKAS
10821 S. MICHIGAN AVE. Tel. COmmodore 4-2228
JURGIS F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138—1139
VASAITIS — BUTKUS
1446 S. 50th AVE., CICERO, ILL. Tel. OLympic 2-1003

GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GĖLINYČIA
Geriausios gėlės dėl vestuvių, banketų, laidotuvių ir kitų papuošimų
2443 WEST 63rd STREET
Telef. PR 8-0833 PR 8-0834

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO MR. NELSON
SAVININKO
SAINT CASIMIR MONUMENT CO.
3911 West 111th Street
Didžiausias Paminklams Planų Pasirinkimas Visame Mieste
Telef. — CEdarcrest 3-6335
Vienas blokas nuo kapinių

Moterų Gyvenimas

Redaguoja St. Semėnienė, 3321 S. Halsted St., Chicago 8, Ill., Tel. CL 4-5665

Motinų kančios ir džiaugsmo kely

N. BUTKIENĖ, Reading, Pa.

Gegužės mėnuo yra mėnuo, pašvęstas Dievo Motinos garbei. Neperseniausiai įsigalėjo paprotys vieną to mėnesio sekmadienį švęsti kaip motinos dieną. Kiekviena šeima tą dieną pagerbia savo mamytę. Krautuvėse galima nusipirkti atvirukų su gražiais įrašais nuo vyro žmonai, kaip jo vaikų motinai, nuo vaikų savo motinai, senelei ir net tetai, jei šioji, motinai mirus, atsistojo motinos vietoje juos globoti. Pagaliau net yra atvirukų nuo motinos kitai motinai.

Didelė pareiga ir atsakomybė kiekvienoje šeimoje gulĩ ant motinos pečių. Kiek rūpesčių, nemiegotų naktų ir meilės reikalauja iš motinos jos pareiga.

Bet tapti motina reikia nemaža didvyriškumo vaikui pagimdyti. Ypač tai buvo pavojinga prieš porą šimtų metų. Tada medicina nebuvo taip toli, kaip šiandien, paženguși ir nemokėjo dar tinkamai padėti gimdytojai sumažinti jos skausmų, o dažnai ir išgelbėti nuo mirties.

Bet 16 amžiuje vienas prancūzų gydytojas William Chamberlen sugalvojo būdą, kaip padėti sunkiai gimdančioms moterims, gelbstint jų gyvybes. Laikydamas visa tai paslaptyje, jis tik vienas šį būdą naudojo. Vėliau 1569 metais jis, kaip hugenotas, pabėgo su šeima iš Prancūzijos į Angliją. Ten du jo sūnūs, abudu vienu Petro vardu pakrikštyti, studijavo mediciną ir, paveldėję nuo tėvo jo paslaptį, pasidarė garsiausi Londono akušerai.

Šią paslaptį nuo tėvo bei dėdės paveldėjo jaunesnio Petro sūnus, taip pat vardu Petras, tapęs garbingu jų įpėdiniu. Jis pirmas Chamberlen šeimoje įgijo daktaro titulą, studijavo mediciną Anglijoje — Cambridge, Vokietijoje — Heidelberge, ir Italijoje — Padua. Jo pacientais net buvo karališkoji šeima. Bet ligi savo mirties, mirė 72 metų, jis saugojo paslaptį ir paliko ją savo trims vaikams, taip pat gydytojams.

Per visą šimtmetį Chamberleno šeima naudojo paslaptį vien savo garbei ir turto krovimui, nesuprasdama visos žmonijos gerovės, nesirūpindama tapti visos žmonijos geradėja.

Tik vienas iš tų trijų sūnų, vardu Hugh Chamberlen, 1693 metais pardavė šią paslaptį Olandijos daktarui Rogier von Roonhuyze. Nuo to laiko paslaptis pradėjo eiti Olandijoje iš rankų į rankas už didelį atlyginimą. Kai ši paslaptis pakliuvo į Olandijos Medicinos kolegiją, jos profesoriai nutarė, kad niekas negali būti gimdymo padėjėju, nepirkęs iš jų šios paslapties už didelį pinigą.

Tokia padėtis tęsėsi iki 1753 metų, kada du daktarai filantropai įsigijo šią paslaptį ir paskelbė ją viešai. Pasirodė, kad tai buvo instrumentas, panašus į šaukštą su ilga rankute, kurio pagalba galėjo būti pakelta vaiko galvutė, lengviau išimant iš motinos kūno naujagimį.

Bet vėliau paaiškėjo, kad tai dar nebuvo visa paslaptis, ar Chamberlen, parduodamas paslaptį gydytojui Roonhuyze, jį apgavo, ar ne viską atidengė, ar vėliau pats gydytojas Roonhuyze kitus apgaudinėjo, šiandien neįmanoma nustatyti.

Tik štai kas įvyko 1815 metais. Viena ponia aplankė namą buvusio garsaus daktaro Hugh II Chamberlen, mirusio 1728 metais ir kuriam hercogas von Buckingham pastatė paminklą Westminster Abbey. Šitame name ji atsitiktinai atidengė paslaptingas duris, kurios vedė į didelį kambarį, prikrautą įvairių daiktų. Tarp jų ponia surado keletą juodų dėžių su metaliniais instrumentais. Buvo rasti atskiri šaukštai, kurių paslaptis buvo jau anksčiau atidengta. Bet buvo rasti ir sujungti šaukštai su išpiautais langiukais, sudarantieji lyg žirkles. Tai buvo gimdymo replės, kurios padėdavo gimstančiajam, nesužalojant jo galvutės. Dar ir šiandien medicina pripažįsta tokias reples, nors jau yra ir daug moderniškesnių instrumentų.

Šiandien gydytojai sugeba pašalinti ir kitas kliūtis pakeliui į laimingą motinystę. Jie moka išgelbėti naujagimį net neįtikėčiausiose aplinkybėse. Taip, pavyzdžiui, 1961 metais gimė vaikas be kraujo lašo. Gydytojas tuoj pasišaukė pagalbon vaikų ligų specialistą ir kartu pareikalavo surasti vaikui tinkamos grupės kraują. Vaikas po vieno stiklo kraujo transfuzijos buvo išgelbėtas ir tapo sveiku berniuku.

Todėl moterims nereikia šiandien bijoti gimdymo, o drąsiai sutikti savo motinystę. Tapus motina, ji džiaugsis meile ir pagarba, kurios apgaubia kiekvieną motiną savo šeimoje.

★

Apie ką šneka moterys?

Viena moteris pasakoja ,tai ką visai slaptai kitai moteriai, kad būtų pakartota: "Išmintingos moterys kalba apie idėjas, vidutinės — apie daiktus, o menkos moterėlės kalba apie kitus žmones!"

Keturios čikagietės, kurios mėgsta save puošti savo rankų darbais. Iš kairės: Elena Kučiūnienė, Nijolė Vengrienė, M. Kripkauskienė ir S. Olšauskienė.

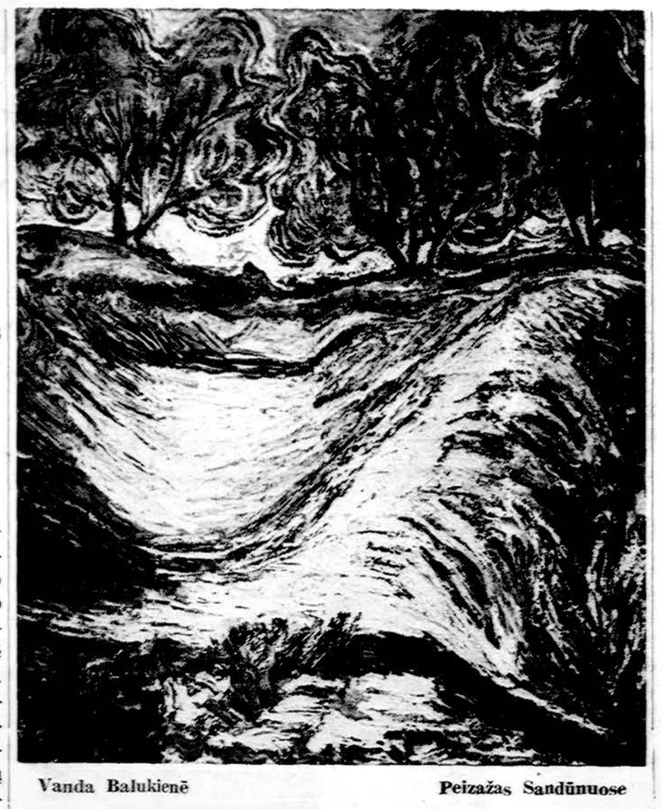

Vanda Balukienė — Peizažas Sandūnuose

LIETUVAITĖ, DIRBANTI KOMERCINIO MENO SRITYJE

Beata Trumpauskaitė modeliuos rūbus šio rudens madų parodoje

Daug mūsų dailininkų savo brangų laiką eikvoja, dirbdami ne savo profesijoje. Laimingųjų, kurie bent dalį savo kūrybinės jėgos gali atskleisti, užsidirbdami kasdieninę duoną — maža. Tačiau pastarųjų tarpe turime **dail. Beatą Trumpauskaitę.**

Baigusi meno mokyklą Dues seldorfe, Vokietijoje, ir toliau studijavusi meną Chicagoje, nuo pat pirmųjų į JAV atvykimo dienų ji dirba komercinio meno srityje. Treti metai ji turi progos parodyti savo sugebėjimus **Society for Visual Education** įstaigoje. Mokymo tikslams čia yra paruošiami filmai pagal jos ir kitų menininkų nupieštus paveikslus matematikos, istorijos, geografijos, muzikos ir kitose srityse. Filmai, "slides", kaip mokymo pagelbinės priemonės, yra labai vertinami, nes šituo būdu mokiniai yra sudominami, jų vaizduotė pažadinama ir mokytojui geriau pasiseka dėstomąjį dalyką išaiškinti. Beatos Trumpauskaitės pasakojimu remiantis, net sunkiausios matematinės formulės, palydimos aiškintojo žodžiais, o konkretizuotos įvairių spalvų ir formų pavidale, darosi prieinamos ir suprantamos net ir silpnesniems mokiniams.

Dirbdama šioje įstaigoje, menininkė jaučia malonumą, nes yra dažnai tokių progų, kur ji gali ir savo emocinio pasaulio dalelę išsakyti. Nors labai užimta, nes vasaros metas yra ypatingai produktingas — rudenį prasideda nauji mokslo metai, Beata Trumpauskaitė su tiko modeliuoti savo rūbus šį rudenį vykstančioje madų parodoje.

M. N. Pr. Seserų Rėmėjai Clevelande modeliuotojų tarpe turėjo dail. Smalinskienę, tad labai džiugu, jog ir Chicagoje profesionalės moterys šito būdu prie labdaros darbo prisideda.

A. P.

Dalia Procutienė

RAMYBĖ

Sėdžiu prie jūros bangų.
Saulė teka,
vanduo permatomas kristalas.
Kristalas, kuris žiba.
Blizga šalta ugnis.

Ramybė, šventoji ramybė.
Tik liūliuoja vanduo,
čiulba paukščiai,
o jaunas vėjelis
sapnuodamas žaidžia žolėj.

AMŽINYBĖ

Žvaigždės baigs žibėti,
jūra dings.
Kur buvo kalnai,
bus tik lyguma.
Bet amžinybė...
Mes nematysim galo,
nes galo nebus.
Tik bus tamsuma
ir toj tamsumoj
amžina šviesa.

Dieve! mes maldaujam
tos amžinybės nesuprasti.
Tik duok mums tikėti
ir nebijoti
amžinosios šviesos.

Moterys ilgiau gyvena šioje žemėje

Net daugiau kaip dvigubai didesnis skaičius moterų, kaip vyrų, sulaukia žilos senatvės Australijoje.

1961 m. gyventojų surašinėjimo skaičiai pažymi, kad 91 moteris ir 40 vyrų sulaukia 100 metų amžiaus ir dar daugiau.

Metalinio brokado kepuraitė. Modeliuotoja Beverly Pascal demonstruoja Sally Victor sukurtą renesansinį turbaną, dėvimą viršugalvyje. Tai vienas pavyzdys iš New Yorko 1963 m. rudens kolekcijos.

Dvi keliauninkės po Amerikas

Toronte Canadian Press praneša, kad dvi amerikietės mergaitės, išvykusios automašina (vad. jeep), netoli Yucatan, Meksikoje, kelyje užgavo karvę ir jos tuoj pajuto, kad pagalba visai arti.

"Visos mašinos priešakys suglebo, kaip akordeonas", pasakojo Hilary Dunsterville. "Tačiau atrodė, lyg žmonės suplaukė iš visur. Per 10 min. atsirado sunkvežimis nuvilkti mūsų mašiną".

Savo bendrakeleivei pritarė Lou - Bette Herrick, pabrėždama pasikalbėjime su laikraštininkais, kad tai buvo tipiška, ką jos nuolatos pajuto per savo 55,000 mylių kelionę.

Beveik prieš 3 metų jos apleido New Yorką, keliaudamos išilgai Pietų Amerikos iki Tierra del Fuego ir atgal, ligi Alaskos 11 metų senumo mašinoje, kurią jos pavadino Matilda.

Jos pabrėžė, kad lotynų amerikiečiai mėgsta šiaurės amerikiečius individualiai, bet smerka visumą. Jie netgi nesmerkia savųjų politikierių, įsidedančių pinigus į kišenę, gautus iš JAV kaip paskolą. Bet jie pyksta ant amerikiečių, kam jie leidžia jiems tai daryti.

Abi keliauninkės yra 20-25 m. amžiaus. L. Herrick, iš Rich mod, Va., rudenį studijuos fiziką Californijos universitete, o H. Dunsterville sugrįš į Caracas, kur gyvena jos tėvai, dirbti laikraštininkės darbą.

Kiek moteris išleidžia?

"Vidutinė moteris", jei tokia kur nors yra, "praleidžia net vienerius metus savo gyvenime, kalbėdama telefonu, ir ištaria 4.800 žodžių per dieną," paduoda statistines žinias Montana State kolegija. Norite daugiau? Moteris taipgi suvalgo per metus 160 svarų mėsos. 353 kiaušinius ir 25,000 colius makaronų vad. spaghetti. Ji surūko 146 dėžutes (pokelius) cigarečių ir išmeta 400 svarų valgomo maisto į išmatų dėžę. Ji taip pat praleidžia pusantro karto daugiau laiko drabužiams pirkti, egu jos vyras. Tačiau ji sugrąžina 13% savo nupirktų drabužių atgal į parduotuves.

IŠ MOTERŲ PASAULIO

★ **Emilija Vilimaitė,** visuomenininkė, amerikiečių aukštesniojoje mokykloje Chicagoje dėstanti vokiečių kalbą, sugrįžo iš atostogų Floridoje. Kartu su Viktorija ir Kaziu Kleivais ji praleido pora savaičių Daytona Beach, Fla.

★ **Rūta Kilmonytė Lee,** mūsų kino ir televizijos aktorė, rugp. 6 d. dalyvavo televizijos programoje "Rescue Eight". Ji turėjo svarbiausią moterišką rolę filme "The Cage".

★ **Solistė Roma Mastienė** pakviesta dainuoti Carmen partiją operoje "Carmen" rugsėjo 7 d. Prudential Building salėje.

★ **Solistė Genovaitė Antanaitytė,** buv. Lietuvos karalaitė Chicagoje, spalio 13 d. turės rečitalį Rockforde, Ill, Lietuvių Auditorijos didžiojoje salėje.

★ **Eleonora Laurin,** buv. Vyčių Illinois ir Indianos apskr. pirmininkė, ruošiasi kitą savaitę išvykti į Vyčių jubiliejinį seimą Bostone. Šiandien ji švenčia savo gimtadienį. Linkime šiai kilniai lietuvaitei dar daug metų pasidarbuoti lietuvybės laukuose.

★ **Solistė Prudencija Bičkienė** išskrido su L. Bendruomenės ekskursija į Europą. Ji pakviesta ten visai eilei koncertų.

★ **Jau rūpinamasi Kalėdų programa Chicagoje.** Lietuvių diena paskirta muziejuje gruodio 3 d. Mūsų konsulatas Chicagoje gavo laišką iš amerikiečių ir norima Chattanoogoje, Tennessee, meno galerijoje įvesti lietuvišką kalėdinę programą, kalėdinę lietuvišką eglutę ir kt. Gen. konsulas dr. P. Daužvardis su ponia Juze Daužvardiene nusiuntė įvairiausių nurodymų ir t. t.

★ **Marijos Nekalto Prasidėjimo Seserų Rėmėjų Cicero skyrius** ruošia madų parodą sutelkti pakankamai lėšų ark. J. Matulaičio senelių namų statybai Putname. Statybos paruošiamieji darbai eina prie galo, bet lėšų dar nėra pakankamai. Rėmėjos tikisi, kad moterys, parodydamos susidomėjimą šituo parengimu, seserų darbą paspartins ir senelių bei paliegėlių dienas naujuose namuose nuskaidrins.

Rugsėjo 29 d., Jaunimo Centre vykstančioje madų parodoje sutiko dalyvauti ir jai nuoširdžiai ruošiasi: G. Baliūnaitė, O. Baukienė, Beata Trumpauskaitė, Augiūtė — R. Bialik, E. Kučiūnienė, M. Kripkauskienė, N. Manelienė. M. Memėnaitė, S. Olšauskienė, L. Sodeikienė, J. Šalnienė, P. Vaitaitienė ir N. Vengrienė. ,

Pagerbta motina

Eleonora Manus Tupper, 60 m. amž., iš Southgate, netoli Detroito, našlė su penkiais vaikais, kurių vienas yra kunigas, o kitas — kunigų seminarijos seminaristas, vienbalsiai buvo išrinkta Michigano valstybės šių metų motina. Našlaujanti per 20 m., ji mokytojavo pradžios mokykloje, kad išlaikytų savo 5 vaikus, kurie visi baigė aukštąjį mokslą.

Japonijos didysis rūpestis

Japonija yra smarkiai susirūpinusi dėl valdžios propaguojamo negimusių kūdikių nužudymo, pranešė arkivyskupas Mario Cagna, popiežiaus pasiuntinys.

Kalbėdamas apie žmonių nuomonių pakeitimą dėl gyventojų prieauglio ir gimimų kontroliavimo, jis sakė:

"Viešai pripažinta gimimų kontrolės ir negimusių kūdikių žudymo žala. Ir susirūpinta nemažinti gyventojų prieauglio nenatūraliais būdais".

Jis ragino Japonijai rasti kelių ir būdų, kad josios gyventojai galėtų efektingai skleisti įtaką pasaulio pagerinimui.

Arkivyskupas kalbėjo viešame susirinkime Katalikų Gyventojų Tyrimo draugijoje, kurios nariai yra kunigai, gydytojai, universitetų profesoriai ir kiti profesionalai.

* * *

Nelaimingasis krinta ant nugaros ir... nusilaužia nosį.
— **Prancūzų priežodis**

ETIKETAS

Kada dengiamas stalas?

Viena "Moterų Gyvenimo" skaitytoja prisiuntė laišką, klausdama, kada dengiamas stalas, ar prieš svečiams ateinant, ar jau svečiams susirinkus?

Norėdama tiksliai atsakyti, kaip daroma **šiame krašte,** remiausi šio krašto etiketo žinovės Amy Vanderbilt patarimu. Ji teigia, kad nežiūrint, kur bus paduodama vakarienė, ar valgomajame, ar virtuvėje, ar net salone ant stalo, stalas turi būti paklotas tik svečiams atvykus. Šeimininkė turi taip susitvarkyti prieš vakarienę, kad, svečiams atvykus, ji kuo mažiausia nuo jų atsitrauktų. Iš anksto viską paruošus vakarienei, svečiams atsilankius, tik tiesiama staltiesė ir viskas dedama ant stalo.

Daiva Dobilienė

—o—

Pirmoji ir pirmasis

Sesuo Martin Mary yra pirmoji negrė noviciatė Sisters of Charity kongregacijoje Leavenworthe, Kans. Gi jos brolis yra pirmasis negras, treniruojamas JAV skridimui į erdves. Seselė papasakojo laikraštininkams, kad, jei jos brolis kap. Edward J. Dwight Jr. bus išrinktas kelionei į erfves, daugiau kaip 900 seselių, esančių toje pačioje kongregacijoje, maldos lydės jį.

Pasaulio gražuolės rinkimuose. Neseniai praėjusi uose "Miss Universe" rinkimuose Miami, Floridoje, parodomi iš viso pasaulio kraštų susirinkusiųjų gražuolių veidai su įvairiomis išraiškomis. Soste sėdi praėjusių metų pasaulio gražuolė Norma No lan iš Argentinos.